

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

28 maart 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het Zuidelijk Eiland te Bornem

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aanpak van zogenaamde brownfields

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de contractuele relaties en verbintenissen met en tussen de VZW Natuurpunt

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de subsidiëring van de VZW Natuurpunt voor de aankoop van bos- en natuurgebieden

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vermindering van broeikasgassen en het gebruik van isolerende materialen

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwé tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de evaluatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de aanpak van zogenaamde brownfields

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 28 maart 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Jef Van Looy

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het Zuidelijk Eiland te Bornem

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het Zuidelijk Eiland te Bornem.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, na mijn vraag om uitleg van 6 december jongstleden over de onteigening van een deel van het Zuidelijk Eiland in Bornem, heb ik nog een schriftelijke vraag gesteld aan de ministers Stevaert en Van Mechelen. Uit hun antwoorden bleek dat het wel degelijk de bedoeling is om het westelijk deel van het Zuidelijk Eiland te industrialiseren. Ik vind dat een spijtige zaak.

Een aantal maanden geleden heb ik er u al op gewezen dat die industrialisering een zware hypotheek dreigt te leggen op het nieuw verworven natuurgebied in het oosten, al was het maar omwille van de ontsluiting. Het is immers de enige mogelijke manier om langs de weg het westelijk deel te ontsluiten. Ik weet niet hoe groot de dagelijkse stroom van vrachtwagens zal zijn, maar het is zeker niet bevorderlijk voor een natuurgebied.

U hebt me toen gezegd dat er uitgebreid overleg is geweest met de medewerkers van minister Stevaert die bevoegd is voor de NV Zeekanaal. Er zou ook een afdoende buffer komen tussen de beide delen waardoor de druk op het natuurgebied minimaal

zou zijn. U zei zelfs : ‘Ook voor de ontsluiting werd al een scenario opgemaakt zodat de verstoring van het stuk dat we willen beschermen, minimaal is.’

Onlangs ontving ik het antwoord op mijn schriftelijke vraag aan minister Van Mechelen. Daarin stond onder meer : ‘De ontsluiting van het westelijk deel van het Zuidelijk Eiland dient evenwel te gebeuren via het oostelijk deel. Hiermee werd echter geen rekening gehouden in het onteigeningsplan dat werd opgesteld door minister Dua.’ Waar is dan uw scenario van 6 december gebleven, en hoe ziet dat er precies uit ?

Minister Van Mechelen voegde er in zijn antwoord nog aan toe : ‘Omtrent de onteigening van die gronden kan dus nog geen akkoord worden gegeven. Immers, zolang de wijze van inrichting van het westelijk deel niet definitief vastligt, is het niet mogelijk om te oordelen of de gevraagde onteigeningen inpasbaar zijn in de gewenste ontwikkeling.’

Mevrouw de minister, hoe komt het dat een onteigeningsplan werd ingediend zonder rekening te houden met de ontsluiting van het westelijk deel via het oostelijk deel ? U wist toch dat dit moest gebeuren, dat blijkt uit uw antwoord van december. Gaat het om een loutere vergetelheid ?

Minister Van Mechelen zei in zijn antwoord ook dat bij de inrichting van het gebied rekening moet worden gehouden met het nabijgelegen habitatrichtlijngebied. Wat houdt dit concreet in voor het Zuidelijk Eiland, en welke gevolgen zijn daaraan verbonden ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, op het moment van mijn beslissing tot onteigening van het oostelijk deel van het Zuidelijk Eiland lagen verschillende ontsluitingsscenario's voor het westelijk deel voor. Intussen werden en worden

Dua

de besprekingen met de verschillende betrokken diensten en kabinetten verder gevoerd.

Vanaf het begin heb ik gesteld dat elk ontsluitings-scenario dat een onomkeerbare hypotheek legt op de belangrijke natuurwaarden in het oostelijk deel, onbespreekbaar is.

Het is in elk geval de bedoeling dat de natuurontwikkeling op het oostelijk deel onder optimale omstandigheden kan plaatsvinden. Daartoe zullen, waar nodig, de nodige infrastructurele ingrepen gebeuren, zoals eventueel het bouwen van een buffer. Uiteraard zal rekening worden gehouden met de status van habitatgebied voor dit deel van de betrokken zone. De natuur moet ter plekke alle ontwikkelingskansen krijgen, en daar wil ik garant voor staan. Meer nog, de bestaande natuurwaarden zouden best nog versterkt worden.

Wat de inrichting van het westelijk deel betreft, verwijs ik naar de minister van Ruimtelijke Ordening en de minister van Openbare Werken, onder wiens bevoegdheid de NV Zeekanaal ressorteert. Een inkleuring van het westelijk deel als natuurgebied werd door de bevoegde minister als onhaalbaar geacht omwille van de ruimtelijke bestemming van het gebied, de ligging aan het Zeekanaal en omdat er voor dit gebied reeds meerdere vergunningen werden verleend.

Ik ga ervan uit dat eventuele toekomstige industriële activiteiten de natuurontwikkeling op het oostelijk deel niet mogen hinderen. Bovendien heeft dit oostelijk deel een belangrijke bufferende functie voor de woonkernen aan de overzijde van de Rupel.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Was er in december sprake van een eis tot schadevergoeding naar aanleiding van het bericht dat u het oostelijk deel zou onteigenen ?

Minister Vera Dua : Niet voor zover ik weet.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aanpak van zogenaamde brownfields

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aanpak van zogenaamde brownfields.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, ik heb deze vraag gesteld aan de drie betrokken ministers, meer bepaald minister Dua, minister Van Mechelen en minister Gabriels.

Het regeerakkoord is terzake vrij summier, want de term brownfield komt er niet in voor. Op bladzijde 44 is onder de titel Bodem wel sprake van alternatieve financiering van bodemsanering via het oprichten van collectieve fondsen binnen een PPS-formule. Veel duidelijker is de beleidsbrief van minister Van Mechelen 2001-2002. Daarin wordt een vrij omstandig hoofdstuk aan dit probleem gewijd.

De beleidsbrief Leefmilieu 2001-2002 handelt op bladzijde 15 over brownfields en woonzones. Daarbij wordt verwezen naar de wijziging van 25 april 2001 van het decreet betreffende de bodemsanering wat de sanering van sites betreft. Daarbij speelt de OVAM een cruciale rol. Tevens is er sprake van een aantal proefprojecten waarvan de evaluatie is afgerond. Een achttal projecten kwam in aanmerking ter sanering van de gronden in woonzones.

In de beleidsbrief is ook sprake van het STOB, het steunpunt voor brownfieldontwikkeling, dat via PPS-constructies brownfieldprojecten helpt realiseren. Tot slot kreeg de VITO de opdracht de prioriteiten uit te werken van de 900 bewoonde en potentieel verontreinigde sites.

Onlangs werd deze problematiek vrij actueel met het brownfieldproject 'De Groene Meers'. Daarvoor wordt 3 à 5 miljoen euro uitgetrokken. Het zou gaan om een PPS-constructie – hoewel dit een publieke samenwerking is – waarbij de privé-partner Aminal is. De vraag is dan ook of dit een van de acht geselecteerde projecten is en of het hier inderdaad gaat over bodemsanering in een woonzone. Ook de vraag welke bodemsaneringsprojecten er dan in aanmerking komen voor het geplande

Bogaert

Amortisatiefonds van de PMV, de nieuwe Participatiemaatschappij Vlaanderen, blijft onbeantwoord.

Mijnheer de voorzitter, het is niet onbelangrijk te weten dat drie ministers rechtstreeks of onrechtstreeks iets met deze problematiek te maken hebben en het beleid daaromtrent voeren. Minister Gabriëls maakte dat recent nog duidelijk, net zoals minister Van Mechelen en minister Dua deden. Ik vraag me af of dat beleid eenduidig is, of er interkabinettenwerking is en of er een taskforce is opgericht. Dat was de aanleiding voor mijn vragen.

Mevrouw de minister, in hoeverre werd het GIS-systeem voor inventarisatie reeds geïmplementeerd en geoptimaliseerd? In hoeverre werd de geïntegreerde aanpak via proefprojecten in de praktijk uitgetest? Op basis van welke criteria werd de evaluatie van de kandidaat-proefprojecten uitgevoerd en wat zijn de geselecteerde bodemsaneringsprojecten? In hoeverre is de website over de brownfields uitgewerkt en hoe wordt die opgevolgd? Hoe staat het met de structurele aanpak van de problematiek via het STOB? Worden er op dit ogenblik brownfieldsprojecten gerealiseerd via een PPS-constructie? Wat is de stand van zaken in verband met de uitwerking van de geïntegreerde aanpak voor woonzones en lopen er in die context op dit ogenblik proefprojecten? Blijft de lijst van 900 bewoonde, maar potentieel verontreinigde sites gelden en heeft de VITO reeds prioriteiten bepaald in dat verband?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, alvorens een antwoord te formuleren op de concrete vragen, is het goed even het onderscheid te maken tussen het deelproject voor de brownfields en het deelproject voor de woonzones. We houden die deelprojecten volledig gescheiden.

Het deelproject voor de brownfields richt zich op verlaten en vaak braakliggende of onderbenutte industriële terreinen en op sites waarvan de expansie of de ontwikkeling wordt bemoeilijkt door de aanwezigheid of de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging of bodembedreigende activiteiten, maar die tevens een actief potentieel hebben voor hergebruik en ontwikkeling in de ruimste zin. Het deelproject voor de woonzones richt zich op potentieel verontreinigde gronden die op dit ogenblik bewoond zijn of in een woonzone liggen.

De prioriteit gaat evenwel uit naar de bewoonde terreinen.

De levering en installatie van het GIS bij de OVAM gebeurde in 2001. Simultaan werd gestart met het invoeren van ruimtelijke informatie in het GIS. De ruimtelijke gegevens over de percelen die zijn opgenomen in het register van verontreinigde gronden, werden prioritair ingevoerd. In de toekomst is het de bedoeling dat de erkende bodemsaneringsdeskundigen alle ruimtelijke informatie die is verbonden aan een bodemonderzoek, digitaal uitwisselen met de OVAM. Er werd een plan van aanpak opgesteld voor de aanpassing van de huidige invoertoepassing van onderzoeksgegevens.

In de context van het brownfieldsproject werd de werkgroep Inventarisatie opgericht. Hierin zijn de diverse administraties actief. De werkgroep heeft de bedoeling duidelijkheid te krijgen over de aard van de gegevens die bij de diverse administraties beschikbaar zijn, en over de manier waarop die kunnen worden uitgewisseld. Economie beschikt bijvoorbeeld over een aantal gegevens over terreinen die in aanmerking komen voor ontwikkeling, maar waarmee er tevens een probleem is. Al die gegevens zullen dus worden gecentraliseerd.

Naar aanleiding van het brownfieldsproject zijn reeds 12 proefprojecten opgestart. De doelstelling van deze proefprojecten is de haalbaarheid van de herontwikkeling van een terrein of een zone te evalueren. Daarbij wordt een optimale afstemming van de bodemsanering op de herontwikkeling nastreefd. Aangezien de haalbaarheid van de herontwikkeling niet alleen afhankelijk is van de bodemsanering, maar ook van ruimtelijke planning, van sociaal-economische factoren, van mobiliteit en van nog andere factoren, is een geïntegreerde aanpak de facto vereist.

De proefprojecten werden op basis van projectvoorstellen geselecteerd. Het is de taak van de initiatiefnemer van het project – we noemen die de 'trekker' – om de vereiste haalbaarheidsstudies te laten uitvoeren en te zorgen voor de nodige coördinatie en integratie van de verschillende beleidsdomeinen. De GOM's spelen daar een goede rol in. Tevens moet de 'trekker' van het proefproject ervoor zorgen dat de verschillende betrokken partijen de nodige, vaak financiële engagementen aangaan overeenkomstig hun bevoegdheden en/of verantwoordelijkheden. De financiële bijdragen vanuit het beleidsdomein Leefmilieu, onder welke vorm ook, ter ondersteuning van een proefproject, wordt voor een deel bepaald door de engagementen van de verschillende betrokken partijen.

Dua

Gelet op de complexiteit van het probleem en de moeilijkheidsgraad om elke partij te overtuigen van de nood aan vroegtijdige engagementen in de context van een geïntegreerde aanpak, bevinden verschillende proefprojecten zich nog in de startfase. Toch zijn er een aantal proefprojecten waarbij de verschillende betrokken partijen reeds duidelijke engagementen zijn aangegaan in de context van een geïntegreerde aanpak. Niet toevallig zijn dat de projecten waarbij sedert enkele jaren al initiatieven in de richting van een geïntegreerde aanpak zijn genomen.

De volgende selectiecriteria werden bij de evaluatie van de kandidaat-proefprojecten gehanteerd. Het terrein moet voldoen aan de definitie van een brownfield, zoals opgesteld door de stuurgroep Brownfieldontwikkeling. Er moet een 'trekker' bereid zijn om een project op te starten of voort te zetten voor het brownfield in kwestie. Bovendien moet die 'trekker' een voorstel van uit te voeren haalbaarheidsstudie bij de stuurgroep Brownfieldontwikkeling indienen. De haalbaarheidsstudie moet betrekking hebben op de herontwikkeling van het brownfield, en niet alleen op de bodemsanering. Bij de definitieve selectie wordt gestreefd naar een beperkt aantal projecten die gezamenlijk een zo groot mogelijke diversiteit aan randvoorwaarden dekken. Dit laatste criterium moet tot gevolg hebben dat er een zo groot mogelijke verscheidenheid in de praktijkervaring van de proefprojecten wordt bekomen. Er werd daarom rekening gehouden met de verschillende aspecten van brownfieldontwikkeling uit het document 'Opstellen van selectiecriteria voor de beoordeling van brownfieldproefprojecten', dat werd opgesteld door een extern studiebureau in opdracht van de OVAM. Dit document kan worden geraadpleegd op de website www.brownfields.be.

U vroeg naar de concrete projecten. Het gaat hier voor alle duidelijkheid niet om bodemsaneringsprojecten, maar wel over onderzoeksprojecten in verband met de herontwikkeling van een brownfield, waarbij bodemsanering een van de belemmerende factoren is. De 12 geselecteerde projecten zijn : Willebroek-Noord te Willebroek, Scregg-Ravenshout te Tessenderlo, Stadgasfabriek Gent te Gent, Vilvoorde Watersite te Vilvoorde, Machelen-Kerklaan te Machelen, La Floridienne te Gent, Scheldeboord-Hemiksem te Hemiksem, Balmatt te Mol, Groene-Meersch te Zele, Schotte te Aalst, Leerlooierij te Zulte en Plassendale Chemie te Oostende.

Sinds 12 maart 2001 is de website over de brownfields operationeel. Deze site is terug te vinden via de website van de OVAM. De website zal in de toekomst regelmatig worden opgevolgd en bijgewerkt.

Sinds december 2000 is de stuurgroep Brownfieldontwikkeling actief. In deze stuurgroep zetelen de verschillende betrokken overheidsinstanties en de kabinetten van de drie betrokken ministers. In het eerste jaar is deze stuurgroep vooral actief geweest op het vlak van de selectie van proefprojecten en het opstarten en begeleiden van een aantal subwerkgroepen. De volgende maanden zal ernaar worden gestreefd om, via een huishoudelijk reglement dat ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Vlaamse regering, de structuur en de werking van de stuurgroep en haar subwerkgroepen vastere vorm te geven. Daarnaast is er binnen de OVAM een cel Brownfields opgericht, die ondersteuning biedt aan de stuurgroep en aan de subwerkgroepen en die ook instaat voor de informatieverstrekking aan derden, onder andere via de website. Binnen de stuurgroep Brownfieldontwikkeling werd beslist om voorlopig geen steunpunt op te richten voor de realisatie van brownfieldprojecten via PPS-constructies. Voor de realisatie via PPS-constructies zal in eerste instantie overleg worden gepleegd met het kenniscentrum PPS.

Er is dus de stuurgroep, en er zijn bij de OVAM een aantal personeelsleden die enkel bezig zijn met die brownfieldontwikkeling. Daarnaast ook een steunpunt voor PPS-constructies oprichten is volgens mij niet nodig, omdat daarin volgens mij toch weer dezelfde mensen zullen zetelen en omdat er op het niveau van de Vlaamse regering een PPS-kenniscel is. Als de stuurgroep uiteindelijk beslist om een PPS-constructie op te zetten, moet die kenniscel worden ingeschakeld. Op mijn vraag werd die structuur uiteindelijk uitgewerkt.

U vroeg zich af of die PPS-constructies er al waren. Vooreerst wil ik erop wijzen dat een brownfieldproject in principe ieder project is waarbij de herontwikkeling van een brownfield wordt nagestreefd, los van het feit of het om een erkend proefproject gaat. Naast de projecten die wij hebben geselecteerd, zijn er dus nog andere brownfieldontwikkelingen. Zo worden momenteel een aantal brownfieldprojecten opgezet waarbij de realisatie gebeurt via een PPS-constructie, bijvoorbeeld het project van de NV Fasiver te Zwijnaarde en het project op de terreinen van Trefil Arbed te Gentbrugge. Deze projecten werden echter niet door ons erkend.

Dua

Van de twaalf erkende proefprojecten is er een project waarbij een PPS-constructie wordt opgezet, namelijk het proefproject Scregg Ravenshout te Tessenderlo. Dit sluit niet uit dat in de overige proefprojecten op een bepaald ogenblik nog kan worden gekozen voor een privé-partner, maar zo ver staan we nu nog niet. Het is trouwens ook niet steeds nodig, want we stellen vast dat er bij die proefprojecten dikwijls een samenwerking is tussen gemeenten, provincie en GOM's. Dat blijkt een formule te zijn die goed werkt. Hier en daar wordt ook de privé-sector erbij betrokken.

U had ook een vraag over de woonzones. Na aanbesteding is een studie bureau aangeduid voor het uitwerken van een specifiek draaiboek voor een geïntegreerde aanpak van de woonzones die moeten worden gesaneerd. Het is de bedoeling van dit draaiboek om ervaringen in Vlaanderen en in het buitenland te inventariseren en op basis van deze ervaringen een methodiek uit te werken voor een optimale aanpak van een dergelijke woonzone. Een eerste concept van aanpak werd reeds uitgewerkt en wordt momenteel getoetst in een proefproject, met name 'Schuurveld' in Zichem, Scherpenheuvel. Het betreft een locatie waar in het verleden werd gestort en waarop daarna een aantal woningen werden gebouwd. Een dergelijk scenario zien we spijtig genoeg op vele plaatsen in Vlaanderen. De OVAM heeft een besluit getroffen houdende de aanduiding van een 'site' voor de betreffende woonzone. Het concept van aanpak zal verder worden verfijnd en uitmonden in het draaiboek naarmate het proefproject vordert. De OVAM is momenteel bezig met de selectie van twee projectleiders voor de aanpak van potentieel verontreinigde woonzones.

Tot op heden blijft de lijst van 900 potentieel verontreinigde woonzones behouden. We blijven er dus zeker mee werken. De VITO heeft ondertussen een voorstel van prioriteitsbepaling uitgewerkt. Op basis van deze prioriteitsbepaling is de OVAM momenteel bezig met de selectie van enkele potentieel verontreinigde woonzones, waar ze in de loop van dit jaar een project zal opstarten.

Het behoort dus eigenlijk tot onze tactiek om niet vooraf een jaar of twee te bestuderen hoe we alles zullen aanpakken. We staan hier voor iets nieuws, zowel bij de brownfieldontwikkeling als bij de woonzones die we willen saneren. We moeten daar inderdaad methodieken voor ontwikkelen. Terwijl we die methodieken ontwikkelen, starten we met een aantal proefprojecten, zodat die kunnen bijdra-

gen tot de ontwikkeling van een geüniformiseerde methodiek. De decreetswijziging van het parlement wat betreft de site-erkenning is in feite een heel goed hulpmiddel om daarin vooruit te gaan en om effectief de woonzones aan te pakken, waar er dikwijls veel problemen zijn.

Ik hoop dat het antwoord van de andere ministers in dezelfde lijn ligt.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Ik dank de minister voor haar onderbouwde en omstandige antwoord. Ik heb inderdaad ook de indruk dat er ook bij minister Gabriels een incentive is om, vooruitlopend op het kerntakendebat, de GOM's een hoofdrol te laten vervullen in de problematiek van de brownfields. Ik stel vast dat dat ook in dit antwoord wordt opgenomen.

Bij het voeren van een beleid is het uitermate belangrijk om uiteindelijk resultaten te zien. Uit uw antwoord blijkt dat men daar nu volop aan werkt en dat men de visu zal kunnen zeggen wat er was en wat er nu is. Dat is ook uiterst belangrijk, naast de structuurgroepen en de vele besprekingen.

Ik had ook graag geweten of we die VITO-lijst digitaal kunnen inkijken. Dat is toch niet onbelangrijk : er werd een lijst opgesteld en de VITO bepaalt daarvan de prioriteiten, die de OVAM nu bestudeert. Kunnen we die lijst in digitale vorm krijgen, of is dat een intern document ? Het antwoord hierop zal ik later wel krijgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de contractuele relaties en verbintenissen met en tussen de VZW Natuurpunt

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de contractuele relaties en verbintenissen met en tussen de VZW Natuurpunt.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ook de heer Helsen zal vandaag een vraag stellen over dit onderwerp. Ik laat hem de eer om de hoofdschotel op te dienen en de kwestie helemaal uiteen te zetten, mij gaat het vooral om het al dan niet bestaan van een democratisch deficit.

Vlaanderen had wat natuur betreft een hele achterstand in te halen. De problematiek op zich was zeker ernstig genoeg om de VZW Natuurpunt op te richten. Daarover gaat het dus niet.

Als ik goed ben ingelicht, dient de betrokken VZW om tal van redenen, hoofdzakelijk van wettelijke aard, geen enkele rechtstreekse verantwoording af te leggen aan het Vlaams Parlement. Tegelijkertijd krijgt deze ecologische koepel-VZW nochtans een soort monopolie bij de aankoop en het beheer van bos- en natuurgebieden.

De fusie van de voorheen bestaande VZW's tot een VZW Natuurpunt zou normaliter de transparantie moeten verhogen. Het was volgens mij alleszins de bedoeling om niet alleen de krachten te bundelen, maar ook het systeem transparanter te maken. De vraag is nu of dit inderdaad lukt. Kwantonen hebben het soms over de groene baronnen, die in navolging van de vroegere landadel – zeker geen schoolvoorbeeld van goed natuurbeheer – de buitengebieden bezitten en/of beheren. Zelfs voorzitter Roggeman schrijft in de aanhef van een recente brochure dat de werking van VZW Natuurpunt al te dikwijls wordt voorgesteld als 'grootgrondbezittertje spelen'. Om dit negatieve imago weg te werken en al of niet vermeende aantijgingen te weerleggen, is openheid, doorzichtigheid en controle noodzakelijk.

De overheid heeft een aantal criteria vooropgesteld, waar verenigingen aan moeten voldoen om aanspraak te kunnen maken op subsidies. Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in werkelijkheid bestaat er een verschil tussen de theorie en de praktijk, net zoals er een verschil bestaat tussen de letter en de geest van een wet. In theorie kan iedere VZW aanspraak maken op subsidies, mits te voldoen aan de gestelde criteria. De praktijk leert echter dat enkel een werkelijk grote koepel, met alle macht en invloed die daaraan is verbonden, aan deze criteria lijkt te voldoen. Anderzijds leert de dagelijkse praktijk dat er weinig of geen andere vragende partijen zouden zijn, behalve op heel specifieke deelgebieden.

Wat me echter opvalt, is het feit dat er tussen de Vlaamse overheid en de betrokken VZW geen glo-

bale beheersovereenkomst werd afgesloten, zoals dat het geval is met bestaande VOI's of instituten, terwijl toch een niet-onbelangrijk deel van het beheer van openbare goederen aan die rechtspersoon werd toegewezen. Gekoppeld aan het feit dat de VZW geen systematische verantwoording dient af te leggen aan het Vlaams Parlement en dan ook niet formeel kan worden bevraagd, is het aangewezen in het kader van een beter bestuurlijk beleid – en gelet op het maatschappelijk draagvlak van de VZW – een grotere transparantie, bespreekbaarheid en controle in te bouwen.

Mevrouw de minister, waarom werd bij aanvang geen globale beheersovereenkomst met de VZW Natuurpunt afgesloten ? Waarom werd op een bepaald moment al of niet geopteerd voor de oprichting van een VOI met een beheersovereenkomst en verantwoording aan het Vlaams Parlement ? Op welke wijze denkt u het democratisch deficit, indien het er zou zijn, in deze openbare sector op te vangen en aldus tegelijkertijd het imago ervan te verbeteren ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb de indruk dat de heer Bogaert een aantal zaken door elkaar haalt. Voor zover ik weet, is de VZW Natuurpunt een NGO. In dat opzicht heeft de VZW Natuurpunt niets te maken met een VOI.

De heer André-Emiel Bogaert : Dat zeg ik ook niet.

Mevrouw Isabel Vertriest : In uw vraagstelling lijkt daar toch enige verwarring over te bestaan.

Recent zijn de twee grootste verenigingen in de natuursector samengegaan in de VZW Natuurpunt. Dat is nu dus inderdaad een zeer grote organisatie. Ik wil echter toch duidelijk stellen dat er naast de VZW Natuurpunt nog verschillende andere NGO's bezig zijn met natuur of met bos. Ik vernoem bijvoorbeeld de VZW Durme en de Koninklijke Bosbouwmaatschappij, met daaronder het Syndicaat van Boseigenaars. Het grootste deel is nog altijd privé-bosbouw. Ik denk echter ook aan verenigingen zoals de Vereniging voor Bos in Vlaanderen. Er zijn dus nog heel wat andere NGO's. Ik zou zeggen : gelukkig hebben we zo'n middenveld.

Ik wil in dit verband even de volgende vergelijking maken. We kunnen de VZW Natuurpunt vergelijken met de manier waarop er aan ontwikkelingssa-

Vertriest

menwerking wordt gedaan. Het grote pak geld gaat ook naar niet-gouvernementele organisaties voor projecten in derdewereldlanden. Ik vergelijk de natuurverenigingen daarmee. Volgens mij verloopt dat min of meer op een analoge manier. Bij ontwikkelingssamenwerking gaat het geld naar projecten ; bij natuurbeheer gaat het ofwel naar aankoop, ofwel naar beheer.

Als gevolg van de fusie bestaat er inderdaad wel een gevaar dat de kleinere verenigingen ertussen uit zullen vallen. Het is dus belangrijk dat er ook vanuit de overheid voldoende garanties worden gegeven dat de kleinere verenigingen voor de nodige diversiteit kunnen zorgen.

Hoe dan ook is er toch een zeer groot verschil tussen een VOI en een NGO. De heer Bogaert heeft het over een democratisch deficit. Dat vind ik toch nogal sterk. Enige tijd geleden vond hier in het parlamentsgebouw de algemene vergadering plaats van de nieuwe fusievereniging Natuurpunt. Daar was echt een massa mensen aanwezig.

Mijnheer Bogaert, u spreekt zich uit over de interne werking van een VZW-NGO. Daar heb ik het toch een beetje moeilijk mee. Het middenveld moet zijn rol spelen. Wij kunnen daar overeenkomsten mee sluiten, maar het is niet onze taak om ons uit te spreken over zijn interne werking. Ik heb trouwens absoluut niet de indruk dat er daar sprake zou zijn van een democratisch deficit, integendeel.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Ik sluit me graag aan bij wat mevrouw Vertriest heeft gezegd. Ik heb de heer Bogaert trouwens al eens gezegd dat ik het niet volledig eens ben met zijn analyse van de werking van Natuurpunt. Mijns inziens regelt het natuurdecreet de voorwaarden van de erkenning. Wij bepalen dus onder welke voorwaarden deze verenigingen hun activiteiten uitvoeren.

Het gaat uiteraard niet om één vereniging die actief is op het gebied van natuurbeheer. Mevrouw Vertriest heeft een aantal verenigingen opgesomd. Zelf wil ik ook nog eens verwijzen naar de VZW Durme. Ook in Limburg is er een vereniging actief.

Mijnheer Bogaert, in uw vraag had u het over VOI's. Ik sluit niet uit dat op een bepaald ogenblik de overheid beslist om de aankopen die ze zelf doet, via een VOI te doen. Dat betekent echter nog

niet dat men een VZW – een privé-initiatief dus – moet onderbrengen in zo'n VOI.

Mijns inziens mogen we ons overigens gelukkig prijzen dat er op een bepaald ogenblik verenigingen zoals Natuurpunt het initiatief in handen hebben genomen. Waar zouden we nu immers gestaan hebben als die mensen zich niet op vrijwillige basis zouden hebben ingezet ? Na verloop van tijd hebben ze inderdaad ook voldoende middelen van de overheid gekregen om hun werking voort te zetten.

Ik stoor me wel aan bepaalde uitspraken over een zogenaamd democratisch deficit. Het gaat hier om een vereniging van 49.000 leden, die zeer goed communiceert met haar leden en met de buitenwereld. Ik wil u gerust een deel van haar tijdschriften en publicaties ter beschikking stellen. Inzake de beheersresultaten, in functie waarvan ze wordt gesubsidieerd, dacht ik te mogen weten dat daar zeer strenge controles op zijn.

Mijnheer Bogaert, als er een soort beheersovereenkomst of samenwerkingsovereenkomst tussen Natuurpunt en de overheid zou moeten komen, houdt net dat het gevaar van monopolievorming in.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me toch aansluiten bij de bekommernissen van de heer Bogaert, met alle respect natuurlijk voor de duizenden vrijwilligers die al jaren heel wat inspanningen hebben geleverd. Als hier wordt gesproken over een democratisch deficit, denk ik dat het vooral gaat over de democratische controle op de besteding van de middelen. Dat is dus wel nog iets anders dan de interne democratische werking van een organisatie.

Ik sta volledig achter de doelstelling om zo veel mogelijk bos en natuur te realiseren. Ik dacht trouwens dat het telkens ging om bijkomende bossen, en niet zuiver om de aankoop van bossen. Ik dacht dat we meer bossen zouden krijgen, maar blijkbaar is dat een verkeerde interpretatie van mij. Ik heb me wel al herhaaldelijk afgevraagd of die nu inderdaad moeten worden aangekocht. Is het nodig dat de overheid die bossen aankoopt om de garantie te bieden dat ze behouden en onderhouden blijven ? Zijn er geen goedkopere of efficiëntere manieren om aan beheer te doen ?

Inzake de beheersplannen van de natuurgebieden die worden beheerd door Natuurpunt, kunnen er inderdaad bepaalde vragen worden gesteld. In een aantal gebieden in mijn omgeving is het eerste wat

Laurys

men doet, bossen kappen. Ik maak me daar echt wel zorgen over. Ik heb daar namelijk geen inspraak in, ook al zetel ik in de gemeenteraad en in het Vlaams Parlement. Het eerste wat men doet, is een deel van de bossen kappen. Ik hoor van mensen van Natuurpunt uit mijn regio dat bepaalde stukken bos zullen worden gekapt. Ik kan me daar niet tegen verdedigen. Ik vraag me af of er in Vlaanderen geen andere prioriteiten zijn dan nu te beginnen met het kappen van de bomen. Mijns inziens kunnen er toch wel andere dingen worden gedaan.

Daarom heb ik me dus min of meer aangesloten bij de vragen van de heer Bogaert, en vooral ook bij de bekommernissen die de heer Helsen zo meteen naar voren zal brengen. Begrijp me niet verkeerd : het is zeker niet mijn bedoeling om de VZW in verdenking te stellen. Volgens mij doen die mensen hun werk echt wel te goeder trouw. Toch vind ik dat er een democratischere controle moet kunnen zijn op de besteding van de middelen, zonder daarmee te willen beweren dat de doelstellingen verkeerd zouden zijn.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, het gaat hier inderdaad om een specifiek aspect, waarbij achteraf, in antwoord op de vraag van de heer Helsen, de globale inkadering van de volledige werking kan worden gegeven.

Mijnheer Bogaert, u weet dat er een specifiek subsidiebesluit bestaat, waarin wordt geregeld op welke manier de verenigingen worden gesubsidieerd bij aankoop van terreinen. Dat is eigenlijk ook een vorm van PPS. De overheid werkt samen met een privé-instantie, zijnde een VZW. We kunnen echt wel terugblikken op een succesvolle samenwerking die in de loop der jaren is gegroeid.

Volgens het besluit zijn er vier VZW's die subsidies kunnen ontvangen voor aankoop. Dat aantal is nu tot drie herleid. Er is nooit een globale beheersovereenkomst afgesloten. Op het ogenblik dat de terreinbeherende verenigingen een subsidieaanvraag indienen, moeten ze natuurlijk wel een aantal verbintenissen aangaan in verband met controle. Op die manier kan aan kwaliteitsbewaking worden gedaan en kunnen er garanties worden gegeven voor het beheer in de toekomst.

De NGO's worden verplicht de aangekochte terreinen voor te dragen voor erkenning als natuurreserveaat. Vervolgens worden ze verplicht een beheersplan te maken en een monitoringprogramma op te stellen waarmee de resultaten van het beheer kunnen worden opgevolgd. In het beheersplan moet onder andere een regeling voor het volledig of gedeeltelijk openstellen van het natuurreserveaat voor het publiek worden opgenomen. Zo wordt het overheidsgeld sociaal gevaloriseerd. De minister kan de erkenning als natuurreserveaat pas goedkeuren nadat het beheersplan en grondige adviseringsprocedure heeft doorlopen.

Naast de aankoop van natuurgebieden door de erkende terreinbeherende verenigingen gebeuren er ook terreinaankopen door de afdeling Bos en Groen en de afdeling Natuur van Aminal. Er wordt daarbij gestreefd naar de volgende verdeling : een derde van de terreinen wordt aangekocht door de afdeling Bos en Groen, een derde door de afdeling Natuur en een derde door de terreinbeherende verenigingen.

In de praktijk is gebleken dat 55 percent van de terreinaankopen door de overheid wordt gerealiseerd en 45 percent door de terreinbeherende verenigingen. Deze cijfers tonen aan dat er een belangrijke complementariteit is. Die complementariteit is noodzakelijk, want zonder de initiatieven van de verenigingen vallen onze aankoopresultaten terug tot de helft. Verenigingen kunnen bovendien op een andere manier aankopen dan de overheid. Ze vullen gaten op als wij niet in staat zijn een aankoop te realiseren. Ik ben dus zeker niet van oordeel dat we de overheidsdoelstellingen beter zullen realiseren door initiatieven uit het middenveld onder te brengen bij de overheid. Het middenveld blijft een kritische partner die op zijn onafhankelijkheid is gesteld. Die onafhankelijkheid is zeer belangrijk. In de context van het beter bestuurlijk beleid is wel voorzien in de oprichting van een IVA Natuur en Bos, dat zal moeten instaan voor het aankopen en het beheren van natuur- en bosterreinen, wat nu een taak is van de afdelingen.

Natuurbehoud en de VZW Natuurpunt hebben een goed imago bij het overgrote deel van de bevolking. Wel worden aankopen van natuurgebieden door bepaalde belangengroepen, zoals de jagers, de bosbouwsector en de landbouworganisaties bekritiseerd. De erkende terreinbeherende verenigingen omschrijven als een onderdeel van de openbare sector, lijkt me niet correct, want het zijn privépartners.

Dua

Met de regelmaat van de klok komen er pijnpunten aan de oppervlakte. De privé-partners zouden bijvoorbeeld grootgrondbezitters zijn. Ik heb dan ook het initiatief genomen om overleg te starten met mijn diensten, namelijk de afdeling Natuur en de afdeling Bos en Groen, en met de terreinbeherende verenigingen om een betere context uit te werken waarbinnen iedere partner meer met de andere partners zal moeten overleggen over de aankoopactiviteiten. In het verleden werden de overheid en de gesubsidieerde partners immers concurrenten van elkaar, wat absoluut niet de bedoeling kan zijn. Daarom zijn we nu bezig om duidelijk af te bakenen wie waar aankoopt.

Mijnheer Bogaert, ik vind dat het parlement een beter inzicht moet krijgen in het gebruik van de financiële middelen die worden gegeven. Dat is mijn interpretatie van democratische controle. We moeten daar nog eens over nadenken. We kunnen de terreinbeherende verenigingen misschien vragen om jaarlijks een verslag te maken voor het Vlaams Parlement over de aankopen en de daarbij gehanteerde criteria. Ik denk dat de verenigingen daar geen problemen mee zullen hebben, want intern moeten ze toch zo'n verslag maken. Dat vereist hun eigen democratische werking.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik heb niet de bedoeling om onder andere de VZW Natuurpunt aan te vallen. Als radicaal-democraat zie ik iets groeien. In Parijs heb ik het gebouw van Artsen Zonder Grenzen bezocht. Op 15 jaar tijd is Artsen Zonder Grenzen een multinational geworden met duizenden leden. Toch kan daar ook een democratisch deficit optreden.

Als er gemeenschapsmiddelen worden gebruikt volgens bepaalde criteria en als er onroerende goederen van de gemeenschap worden beheerd, dan is het toch maar logisch dat er grote transparantie en betrokkenheid is ? Dat is het enige waarover ik me zorgen heb gemaakt. In mijn tekst staat : 'naar analogie met een VOI'. Het moet daarom niet om een VOI gaan.

Er is geen beheersovereenkomst. Dat een VZW 100.000 leden heeft, wil nog niet zeggen dat ze intern democratisch werkt en dat ze het algemeen belang dient.

Veel debatten in gemeenteraden gaan over VZW's die eigenlijk een deel van de overheidstaken uitvoeren, terwijl het privaatrechtelijke verenigingen zijn. Dat is dansen op een zeer slappe koord. In koepels zoals de VZW Natuurpunt moet daar aandacht voor zijn. Dat was de bedoeling van mijn vraag. Ik ben blij dat de minister een grotere betrokkenheid van het parlement wenst te realiseren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de subsidiëring van de VZW Natuurpunt voor de aankoop van bos- en natuurgebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Helsen tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de subsidiëring van de VZW Natuurpunt voor de aankoop van bos- en natuurgebieden.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in het regeerakkoord staat dat de Vlaamse regering 15.000 hectare bos en natuur zou aankopen. Dat is een goede maatregel. Die aankopen zullen in grote mate worden verricht door privé-natuurverenigingen, waarmee als volwaardige partner wordt samengewerkt.

Ik benadruk dat ik de kwaliteit en de deskundigheid van de VZW Natuurpunt niet in twijfel wil trekken. Ik weet uit ervaring dat die VZW goed werkt en zeer deskundig is. De VZW ontvangt subsidies voor de aankopen, namelijk 90 percent van de aankoopprijs. Daarbij komt nog eens een beheersvergoeding van 495 euro per hectare.

– *De heer Jacques Timmermans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Vorig jaar was er de fusie tussen de Wielewaal en de VZW Natuurreservaten tot de VZW Natuurpunt. Sinds 1996 kocht de VZW Natuurreservaten meer dan 3000 hectare grond voor het bedrag van 1,4 miljard frank. Daarvoor kreeg de VZW ongeveer 1 miljard frank subsidies van het Vlaams Gewest. In 2001 kreeg de VZW Natuurpunt ruim 300 miljoen frank subsidies. De VZW Natuurpunt heeft nu bijna 6000 hectare grond in haar bezit.

Helsen

Er kan worden gezegd dat er monopolievorming plaatsvindt. Ik weet dat de VZW Natuurpunt goed werk levert en goed georganiseerd is. De VZW heeft een goed uitgebouwde vrijwilligerswerking, en er zijn 172 personen in dienst. In het totaal beheert ze ongeveer 400 natuurgebieden. De kleinere natuurverenigingen krijgen echter weinig subsidies. Bovendien lijken de subsidies elk jaar te verminderen. Er schijnen tamelijk strenge criteria te worden gehanteerd en de kleinere verenigingen komen dus niet zo gemakkelijk in aanmerking voor subsidiëring om aankopen te verrichten.

Nu blijkt de VZW Natuurpunt ook gronden aan te kopen binnen de uitbreidingsperimeter van andere verenigingen. Daardoor ontstaat er wrevel en worden de verhoudingen een beetje ongezond. Een aantal verenigingen hebben hun bedenkingen al geuit. De kleinere verenigingen voelen zich beknot in hun mogelijkheden. We moeten daar zeker aandacht voor hebben.

We kunnen ons afvragen of de prijs van de bosgronden wel aanvaardbaar is. Door het opbod van de natuurverenigingen stijgen de prijzen en koopt de Vlaamse overheid bossen aan tegen 500.000 frank per hectare, terwijl een prijs van 200.000 frank normaler zou zijn. Verstoort dat de markt niet ?

Het regeerakkoord voorziet in een aantal maatregelen. Zo zouden de privé-eigenaars hun gronden via een beheersovereenkomst gemakkelijker natuurvriendelijk moeten kunnen beheren. Ik denk dat dat een prima maatregel is, maar ik vrees dat er in de praktijk nog niet veel van te merken is. Is het mogelijk daaromtrent een stand van zaken te krijgen ?

Mijn vragen zijn de volgende. Hoe worden de subsidies voor het aankopen van bos – en natuurgebieden toegekend ? Welke criteria worden gebruikt om de verdeling van de subsidies te bepalen ? Ik heb daar niet onmiddellijk informatie over gevonden. Welke maatregelen worden genomen om te vermijden dat er een monopoliepositie van de VZW Natuurpunt ontstaat, zodat andere verenigingen ook nog aan bod kunnen komen ?

Ik denk dat er momenteel geen problemen zijn inzake de werking van VZW Natuurpunt, maar ik weet niet of de vorm van de VZW voldoende garanties biedt om dat ook op lange termijn te verzekeren. Welke garanties zijn er ingebouwd voor de

werking van deze VZW ? Welke controle is er op de besteding van de middelen ?

Mevrouw de minister, u hebt er daarnet reeds iets over gezegd, maar ik had hierover graag wat meer concrete uitleg gekregen, rekening houdend met de samenstelling van het budget. Aan dat budget zijn namelijk een aantal criteria verbonden : het bedrag is blijkbaar afhankelijk van de soort grond en de aard en het aantal dieren die er eventueel vertoeven. Samen leveren die budgetten een behoorlijk bedrag op, en we moeten ernaar streven dat dit terecht en goed wordt besteed.

Ik heb ook een vraag over de aankoopprijs. Wat is de gemiddelde prijs per hectare die de Vlaamse overheid in 2001 heeft betaald voor bos- en natuurgronden ? Welke maatregelen kunnen eventueel worden genomen als dit bedrag hoger zou blijken dan de gemiddelde waarde van de grond ? Dat zou in de praktijk toch moeten kunnen worden geregeld. Zijn er een aantal parameters ingebouwd ? Er moet toch een evaluatie zijn.

Het doel is het aankopen van 15.000 hectare grond. Dat is een goede doelstelling, maar men kan die toch niet zomaar verwezenlijken tegen eender welke prijs. Welke maatregelen zijn er om die marktverstoring tegen te gaan ? Welke maatregelen zijn er om het beheer van de gronden door de eigenaars zelf via beheersovereenkomsten aantrekkelijker te maken en goed te laten werken ? Ik denk dat dit een goede formule is, die in de praktijk meer moet worden gepromoot.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb de indruk dat men met een kanon op een mug aan het schieten is. Ik zou een oproep willen doen om, als men kritiek of commentaar heeft op bepaalde werkingen, toch de juiste cijfers te gebruiken. Niets is namelijk zo erg als het verspreiden of het ondersteunen van informatie op basis van cijfers die niet helemaal exact zijn, want op die manier worden foute impressies versterkt. We moeten hier tegenin gaan.

In verband met de prijzen kan ik bijvoorbeeld de volgende cijfers geven : de VZW Natuurpunt komt tot prijzen van gemiddeld ongeveer 1 euro per vierkante meter, terwijl de overheid voor haar aankopen gemiddeld 1,5 euro per vierkante meter op tafel legde.

Bex

Wat de subsidies betreft, is het niet zo dat 90 procent van alle aankopen wordt gesubsidieerd. Dat is een misvatting. Men subsidieert 90 procent van de eerste 30 frank, en boven de 50 frank per vierkante meter is er zelfs voor geen enkele vorm van aankoop voorzien in een subsidie.

Mijnheer Helsen, ook de bedragen die u citeert voor de beheerswerken moeten worden gerelativeerd. Er is inderdaad een belangrijke tegemoetkoming voor het uitvoeren van beheerswerken. In het geval van die 495 euro per hectare, gaat het wel over zeer uitzonderlijke en moeilijke beheerswerken. Dit bedrag wordt niet voor alle beheerswerken als dusdanig toegekend.

Iedereen zegt wel dat hij niet tegen de werking van de VZW is en dat hij de VZW apprecieert, maar eigenlijk doet men de VZW toch onrecht aan door geruchten, bijvoorbeeld in verband met het aankoopbeleid, te bevestigen. Ik denk dat het voor een groot gedeelte de verdienste is van deze vereniging en andere dat minderwaardige gronden op die manier een koper hebben gevonden. Ik moet u ook zeggen dat er met betrekking tot het verwerven van natuur geen onteigeningen moeten gebeuren, wat in andere gevallen wel gebeurt. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we nog ver van het beoogde doel staan.

Ik wil ook nog even iets zeggen over de speculaties. Ik weet dat er bijvoorbeeld in mijn streek speculanten zijn die gronden in natuurgebied opkopen in de hoop dat de luchthaven ooit in die richting uitbreidt. Ik denk dat we dit soort speculaties veel eerder aan de kaak moeten stellen dan welke vermeende speculatie dan ook.

Ten slotte wil ik ook nog iets kwijt over de transparantie. Ik heb de discussie meegemaakt over de huisvestingsmaatschappijen. Men stelt daar vast dat het niet mogelijk is om 181 maatschappijen, die een heel belangrijke doelstelling hebben en waarnaar veel overheidsgeld gaat, door te lichten. Als dat al niet lukt, dan vraag ik me eigenlijk af welke doorlichting men hier precies wil en welke transparantie men hier wil.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik wil me aansluiten bij wat de heer Bex reeds zei. Het is echter mijn voornameste bekommernis om tijdig de doelstelling van 50.000 hectare erkende natuurreservaten te halen. Niettegenstaande het feit dat er op dit mo-

ment een verhoogde inspanning wordt geleverd, geven de schattingen van het Instituut voor Natuurbehoud aan dat we in 2007 aan ongeveer 35.000 hectare zullen zitten. Een versnelling van het aankoopbeleid is inderdaad mogelijk. Ik heb dan wel een vraag voor mijn VLD-kameraad.

Privé is het blijkbaar niet goed en de overheid is ook niet goed. Als er hier discussies zijn over het feit dat de natuur moet worden beschermd en dat daarvoor een aantal beperkingen nodig zijn, pleit de VLD echter steeds voor onteigeningen. Waar wil men dan uiteindelijk naartoe ? Er is een overeenkomst om te komen tot een versneld aankoopbeleid en een hogere oppervlakte van erkende natuurreservaten. Wat rest er dan nog ?

Er zullen dus wel keuzes moeten worden gemaakt. Ik denk dat de optie die wordt genomen, namelijk de complementariteit tussen privé-instellingen – de NGO's – en de overheid, steeds voor verbetering vatbaar is. Ik heb echter wel de indruk dat deze optie op dit moment veel meer resultaten oplevert dan het enkel werken met de overheid of enkel met een NGO. Ik dacht dat het een van de trends in deze regering was om na te gaan welke verschillende manieren er zijn voor samenwerking tussen de overheid en privé-instellingen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zal het heel kort houden. Ik sta volledig achter de doelstelling van 50.000 hectare. Het staat zo in de regeringsverklaring en het zou al te belachelijk zijn daarover wat anders te zeggen.

De heer Helsen heeft gesproken over aankopen, maar hij plaatst wel een vraagteken bij de prijs. Daar zal ik het echter niet over hebben.

De heer Bex sprak onder meer over minderwaardige gronden. Daarover zal ik het ook niet hebben, mijnheer de voorzitter, maar wel over meerwaardige landbouwgronden waarvan de eigenaar aan de overheid aanbiedt om een aantal hectare te verkopen voor bebouwing. Ik heb het dus over echt vruchtbare landbouwgronden, zoals bijvoorbeeld in de Leemstreek. Ik heb echter problemen als ik zie dat tientallen hectare vruchtbare landbouwgrond te koop worden aangeboden aan de overheid, en dat de huurders die van de landbouw moeten leven daardoor te kort worden gedaan.

Mevrouw de minister, ik denk dat we echt wat moeten doen ter bescherming van de landbouwers

Moreau

die in gevaar komen, en dat het toch niet zomaar opgaat dat vruchtbare landbouwgronden worden ingepalmd. Ik ga akkoord met die 50.000 hectare, maar niet met de verkoop van die vruchtbare landbouwgronden, waardoor het inkomen van bepaalde landbouwers in gevaar komt. Ik zou aan de minister willen vragen wat ze voor hen wil doen. Ik zal waarschijnlijk als antwoord krijgen dat de Grondbank dat allemaal wel zal regelen. Daar merk ik echter niets van.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, ik heb daarnet naar aanleiding van wat de heer Bogaert heeft gezegd een aanvullende vraag gesteld. Ik hoop dat de minister daar nu op zal antwoorden.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, er werd hierover al veel gezegd en er zijn nu een aantal opmerkingen bijgekomen. Het uitgangspunt is toch dat we hoe dan ook een inhaalbeweging moeten uitvoeren, zeker als we onze cijfers vergelijken met die van het buitenland, bijvoorbeeld op het vlak van reservaten. In die zin volg ik – net als mijn voorgangers – de strategie van partnerschap tussen overheid en terreinbeherende verenigingen.

Als er discussie bestaat over de subsidies, gaat men na wat er in het subsidiebesluit staat. Het recentste subsidiebesluit dateert van 1999, en daarin staan de modaliteiten voor toekenning van subsidies. Momenteel zijn vier natuurverenigingen in dat besluit opgenomen : De Wielewaal, de VZW Belgische Natuur- en Vogelreservaten (BNVR), de VZW Durme en de Stichting Limburgs Landschap. Zoals u weet bestaat nu door een fusie ook de VZW Natuurpunt Beheer, de juridische rechtsopvolger van de BNVR. In de statuten van VZW Natuurpunt Beheer staat dat deze VZW de aankoopactiviteiten van De Wielewaal overneemt.

De nieuwe vereniging heeft op basis van het subsidiebesluit recht op 88,45 percent van de aankoopsubsidies. Daartegenover staat dat zij vorig jaar 93 percent van de aankopen van de terreinbeherende verenigingen op haar naam schreef.

De criteria zijn dus opgenomen in het besluit en de subsidies worden verdeeld op basis van de door de terreinbeherende natuurverenigingen aangekochte oppervlakten tijdens de voorgaande vijf jaren. Bij de verdeling van de subsidies wordt een correctie-

factor toegepast, waardoor goedkopere aankopen van minder dan een euro per vierkante meter zwaarder doorwegen en duurder aankopen worden afgestraft doordat het subsidieniveau daalt.

De subsidies worden in 3 schijven uitbetaald op basis van met aankoopakten bewezen aankopen : 50 percent wordt vooraf betaald en het saldo wordt pas uitbetaald als de toegekende subsidie voor 100 percent werd verantwoord.

Ik wil niet al te diep ingaan op de hele discussie over de monopoliepositie. Ik zou hier niet spreken van een monopoliepositie in de klassieke zin van het woord, zoals die in de bedrijfsweld wel eens ontstaat en waarvan de consument slachtoffer dreigt te worden. Er is inderdaad een concentratiebeweging binnen natuurbehoudsverenigingen : twee grote verenigingen zijn gefusioneerd. Dat gebeurde echter na een zeer expliciete vraag van de basis. Ik heb het proces wat van op een afstand gevolgd. Het is niet zo dat de mensen aan de top van die twee verenigingen op een bepaald moment hebben beslist om samen te gaan. Het was een uiterst moeilijke operatie, die gebeurde op vraag van de mensen aan de basis. Ik denk dat we akte moeten nemen van de manier waarop die fusie plaats had.

Wat ik zelf heel belangrijk vind, kwam misschien onvoldoende tot uiting in mijn antwoord op de vraag van de heer Bogaert. Ik vind het ontzettend belangrijk dat de werking van die verenigingen is gebaseerd op duizenden vrijwilligers. Dat is iets unieks. Dat is heel speciaal. Soms komt men uit andere landen naar hier om te kijken hoe onze organisatie met vrijwilligers, die de echte beheerswerken op het terrein uitvoeren, in elkaar steekt. Dankzij de fusie is er momenteel een gebiedsdekkende werking. Dat houdt in dat we in heel Vlaanderen mensen kunnen mobiliseren om op een gezonde en plezierige manier kennis te maken met de natuur. Het maatschappelijk draagvlak voor het natuurbehoud verhoogt hierdoor natuurlijk heel sterk. Dit verhaal geldt met name voor Natuurpunt VZW, maar ook de Stichting Limburgs Landschap en Durme VZW werken met vrijwilligers.

De vorige regering heeft beslist om te beperken tot vier verenigingen. Ik kan me vinden in de filosofie die achter die beperking zit. Het is immers niet de bedoeling om eender welk burencubje terreinen te laten kopen en beheren. Een vereniging kan pas overheidsgeld ontvangen op voorwaarde dat er kwaliteitsgaranties zijn op het vlak van het beheer en de opvolging van het beheer. Ook op het gebied van continuïteit moeten waarborgen worden inge-

Dua

bouwd. Een vereniging kan immers van de ene dag op de andere ontstaan of verdwijnen. De grote verenigingen kunnen die continuïteit verzekeren. Voor ons is het van groot belang dat onze partners beschikken over heel veel expertise, continuïteit, vrijwilligers en een gedegen organisatie. Onlangs werd trouwens een nieuw systeem van groene jobs op poten gezet waarbij wordt gewerkt met ongeschoolde arbeiders. De kwaliteitsbewaking is dus gegarandeerd. Bovendien voert de afdeling Natuur zelf ook controles uit op de kwaliteit.

De gevraagde documenten en bewijsstukken, onder andere de akten en notariskosten, worden door de administratie Aminal, afdeling Natuur nagekeken op onregelmatigheden. Bij de erkenning van terreinen als natuurreservaat is er altijd sprake van minstens één terreinbezoek van een ambtenaar van de afdeling Natuur. Bovendien is er een uitgebreide adviesprocedure bij zowel de administraties als bij de adviesraden. Sinds 1999 wordt ook een systeem van monitoring uitgebouwd om op termijn de natuurresultaten blijvend te beoordelen.

De heer Laurys wees ook op het probleem van de ontbossing. Ontbossing kan alleen als die is opgenomen in een goedgekeurd beheersplan waardoor het gebied is erkend als reservaat. Ontbossen is alleen mogelijk als dat gepaard gaat met een enorme ecologische winst. Ik denk bijvoorbeeld aan een potentiële heidevlakte op een gebied waar enkele vliegdennen staan. Om de heideoppervlakte te vergroten is het noodzakelijk om die bomen te kappen. Ik dring er streng op aan dat ontbossing in de toekomst steeds gepaard gaat met een heel goede voorlichting aan het publiek. We hebben dus een zekere reserve ingebouwd. Ontbossing mag niet automatisch de eerste beheersoptie zijn. Enkel als kan worden bewezen dat de ontbossing ecologisch verantwoord is, mag worden gekapt. Ik benadruk nogmaals het belang van een goede voorlichting van het publiek. De mensen moeten weten waarom wordt gekapt. Misschien kan aan de erkenning van een beheersplan waarin een ontbossing is opgenomen, de voorwaarde van het informeren van het publiek worden opgenomen.

Mijnheer Helsen, u stelde ook vragen over de prijzen. Ondertussen is al gezegd dat het verhaal over 90 percent subsidie niet klopt. Het algemene percentage van de aankoopkosten dat werd gesubsidieerd varieerde in 2000 en 2001 van 62 tot 79 percent. Dit percentage is afhankelijk van de hoogte van de betaalde prijs per hectare. Hoe hoger de prijs, hoe hoger de restfinanciering die de terrein-

beherende vereniging zelf moet invullen. De aankoop tegen een hoge prijs wordt op die manier door de overheid bestraft. In 2001 heeft De Wielewaal VZW een nogal belangrijke aankoop gedaan tegen een vrij hoge prijs : Bos 't Ename in Oudenaarde. De hoogte van de prijs heeft in dit geval te maken met de houtwaarde van de percelen.

De verenigingen moeten dus zelf op zoek gaan naar sommen geld voor de additionele financiering. Dat is een heel goed systeem, want het is een manier om het maatschappelijk draagvlak voor natuurbehoud te verhogen. De bevolking moet immers worden aangesproken. De verenigingen kloppen ook aan bij de gemeenten en provincies. Zo wordt de eigen activiteit van de verenigingen verhoogd, maar ook de groei van het maatschappelijk draagvlak komt de werking ten goede. Voor mij is het niet zo belangrijk om te weten wie de eigendom in bezit heeft, wat telt is de uitbreiding van de reservaatoppervlakte zodat onze doelstellingen worden gehaald.

De heer Bex heeft in verband met de beheersvergoeding al uitgelegd dat het bedrag van 495 euro enkel voor een heel specifiek habitatype dient : het dotterhooiland. Dat type komt in Vlaanderen bijna niet voor. De beheersvergoeding fluctueert tussen nul en 495 euro. Voor de meeste habitatypes bedraagt het gemiddelde 150 euro per hectare.

Ik wil nog iets kwijt over de prijzen. De discussie wordt vooral in gang gestoken door de mensen die veel grond in bezit hebben. Die eigenaars verwijten de overheid en verenigingen ervan marktverstorend te werken. Als die mensen gronden verkopen, kan de prijs echter nooit hoog genoeg zijn. Zo kunnen we bijvoorbeeld geen akkoord bereiken in het Merode-dossier, omdat de eigenaars vinden dat de overheid te weinig wil betalen. Als de eigenaars echter gronden willen aankopen, zijn ze kwaad op ons, omdat wij te hoge prijzen betalen.

Ons systeem is echter heel eenvoudig. Als wij geïnteresseerd zijn in een gebied, dan moeten we een schatting laten maken door het Comité van Aankoop. We kunnen in geen geval boven die geschatte prijs gaan. Het comité richt zich op vergelijkingspunten in de omgeving. Ik heb daarbij echter wel een probleem vastgesteld en ik heb er geen bezwaar tegen dat dit nu officieel in de Handelingen wordt vermeld. Het probleem is dat de comités te weinig onderhandelen. Een goede aankoopcommissaris zou met de schatting op zak, naar een eigenaar moeten trekken en beginnen onderhandelen. Een aantal commissarissen – die gewoon zijn om aan onteigeningen te werken – leggen de eige-

Dua

naar de geschatte prijs voor en vragen of hij ermee akkoord kan gaan. Op die manier kunnen natuurlijk geen goede aankopen worden gedaan. We plegen nu overleg met het Comité van Aankoop om te onderzoeken hoe we de onderhandelingen kunnen verbeteren, zodat we minder moeten betalen en waardoor de vergelijkingspunten zullen dalen. De schuld ligt dus niet bij mij ; het probleem is inherent aan het systeem.

In tegenstelling tot de prijzen van woningen, bouwgrond, industrieterreinen en landbouwgrond zijn de prijzen van natuur- en bosgebieden de laatste dertig jaar slechts heel licht gestegen en in veel gevallen zelfs gedaald. Natuurlijk is het zo dat als we voor bosuitbreidingen landbouwgronden aankopen, we de prijs voor landbouwgronden betalen. Dat is evident. De gronden waarin wij geïnteresseerd zijn, zijn echter meestal gronden waarin de landbouwers niet geïnteresseerd zijn. De meeste gronden kunnen we dan ook aan heel lage prijzen aankopen.

Ik ontkracht dus dat de terreinbeherende verenigingen en het Vlaams Gewest marktverstoring zijn. Een en ander heeft misschien ook te maken met een aantal aankoopmethodes in de privé-sector, waardoor een vergelijking van de prijzen moeilijk wordt. De overheid koopt in elk geval alles met wit geld. Het is mogelijk dat daardoor schijnbare verschillen ontstaan.

Alle eigenaars kunnen hun domeinen laten erkennen als natuurreservaat en kunnen in aanmerking komen voor beheerssubsidies. Het is een goede zaak dat we dergelijke overeenkomsten met privé-eigenaars kunnen maken zonder dat we moeten overgaan tot aankopen. Er bestaat echter een heel grote terughoudendheid. Eigenaars van grote gebieden zijn immers niet makkelijk bereid om een overeenkomst te sluiten met de overheid. Ik ben in elk geval voorstander van het stimuleren van dergelijke overeenkomsten.

Natuurlijk kunnen we ook met de landbouwers een aantal beheersovereenkomsten sluiten. Het kan daarbij zowel over eigenaars als over pachters gaan. In het licht van de plattelandsontwikkeling kunnen we zo heel wat realiseren op het vlak van natuur, beplantingen, duurzame landbouw, enzovoort. De bestaande regeling zal worden aangevuld en herwerkt in het licht van de afbakening van het VEN en het natuurrichtplan. Boseigenaars zullen binnenkort ook steun krijgen van de overheid als ze de criteria voor duurzaam bosbeheer toepassen. Op die manier kunnen we de eigenaars een extra

stimulans geven om mee te werken aan het beleid van de overheid. We werken ook een formule uit om de bosgroepen, waar heel wat eigenaars deel van uitmaken, financieel te ondersteunen.

Ik heb ter informatie een aantal tabellen meegebracht. Die geven wellicht het beste beeld. Ik geef ze aan de secretaris zodat ze kunnen worden uitgedeeld.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Veel zaken zijn nu een beetje duidelijker geworden.

Mijnheer Bex, ik heb nooit beweerd dat mijn cijfers volledig waren, maar ze zijn evenmin fout.

Mevrouw Vertriest, de minister beaamt dat de samenwerking met privé-eigenaars wel moet worden gestimuleerd en gepromoot.

Mevrouw de minister, ik begrijp uw kritiek op de werking van het Comité van Aankoop. Ik apprecieer het initiatief om over het probleem te praten met de bedoeling om de prijzen een beetje te drukken. Hieruit leid ik echter af dat de prijzen niet altijd even laag zijn. Ik neem aan dat de tabellen een beter beeld zullen geven van de evolutie van de aankopen tijdens de afgelopen jaren.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mevrouw de minister, ik weet niet of in verband met de ontbossing een beter communicatie met de bevolking zal ontstaan. Uit de nota van de Vlaamse Hoge Raad voor het Bos leid ik af dat er een meer fundamentele discussie aan de gang is.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik verwacht nog een kort antwoord van de minister op mijn vraag.

De voorzitter : Mijnheer Moreau, volgens het liberale principe van de vrijemarkteconomie moet het spel van vraag en aanbod ook gelden voor eigenaars die hun grond willen verkopen. De pachtwet bepaalt dat de pachter de grond in voorkoop kan kopen. Het is natuurlijk spijtig dat die pachter het slachtoffer kan zijn van een te hoge prijs, maar wij kunnen er niets aan doen dat een eigenaar zijn grond verkoopt. Wij zijn immers geen communisten. Dit alles heeft echter niets te maken met de vraag van de heer Helsen.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik heb mijn vraag gesteld aan de minister. Ik verwacht een kort antwoord.

De voorzitter : Mijnheer Moreau, we kunnen niet afwijken van het onderwerp van de vraag.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de minister, ik was nog iets vergeten. Is er iets bepaald voor de andere verenigingen die het beheer in handen hebben van gebieden die kunnen worden uitgebreid door aankoop van aansluitende gebieden ? Krijgen die verenigingen voorrang ?

Minister Vera Dua : Voor het ogenblik kunnen slechts drie verenigingen subsidies krijgen. Er werden aankooppermities vastgelegd. Zo koopt Durme VZW alleen gebieden aan in het Durmegebied. Ook de Stichting Limburgs Landschap, VZW Natuurpunt en de overheid hebben strikte afspraken gemaakt over de afbakeningen voor de aankoop van gronden. We zorgen ervoor dat ze niet met elkaar concurreren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vermindering van broeikasgassen en het gebruik van isolerende materialen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vermindering van broeikasgassen en het gebruik van isolerende materialen.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het is bekend dat de isolatie van vele huizen heel wat te wensen overlaat. Voor een bouwheer heeft het weinig nut om de nadruk te leggen op isolatie. Isoleren kost immers geld en de bouwheer besteedt het liever aan het interieur. Verhuurders moeten de elektriciteits- en energiefactuur natuurlijk niet zelf betalen. Vandaar dat veel mensen een te hoge energiefactuur hebben.

Het aanmoedigen van oordeelkundig isoleren door middel van subsidies of via andere middelen, is een

effectieve maatregel om de CO₂-uitstoot te verminderen. Dat is nodig in het licht van internationale verdragen.

In het nieuwe milieuconvenant staat niets over de broeikasgassen. Er is wel in middelen voorzien voor het sensibiliseren van de bevolking voor het selectief inzamelen van afval en er zijn subsidies voor waterzuivering. Er is echter geen sprake van subsidies of aanmoedigingspremies voor het isoleren van woningen.

De federale regering koopt liever lucht in Rusland, dan dat ze maatregelen neemt om de uitstoot in eigen land te beperken.

Mevrouw de minister, zal de regering maatregelen nemen om het gebruik van isolerende materialen aan te moedigen ?

De Vlaamse regering heeft een heel programma klaar voor het bouwen van sociale woningen. Worden daarbij maatregelen ter bevordering van isolatie genomen of zult u er bij de regering op aandringen om dat te doen ?

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams gewest en gemeenten, steden en provincies bevat de clusters mobiliteit en energie.

Iedereen is het er over eens dat transport en verkeer een belangrijke bron van broeikasgassen zijn. Een duurzamere lokale mobiliteit moet leiden tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen.

Het gebruik en de productie van niet-duurzame energiedragers hebben een groot aandeel in de Vlaamse CO₂-emissies. De reductie van broeikasgassen, het vermijden van andere externe kosten verbonden aan energiegebruik en het duurzaam gebruik van schaarse grondstoffen vormen het kader waarbinnen de cluster energie zich situeert. We beschikken dus over twee clusters waarmee indirect heel veel kan worden gerealiseerd.

De verplichtingen van België en Vlaanderen inzake de uitvoering van het Kyoto-protocol kunnen pas worden gerealiseerd als ieder onderdeel van de samenleving een inspanning levert. Lokale overheden kunnen hierbij een uiterst belangrijke rol spelen, omdat ze in nauw contact staan met een hele reeks doelgroepen die een bijdrage kunnen leveren. Ook in de cluster energie wordt gevraagd aan de lokale overheid om deze rol op zich te nemen.

Dua

Natuurlijk beschikken ze over een grote mate van vrijheid om te bepalen hoe ze deze taak invullen.

Uit de evaluatie van het onderdeel duurzame energie in de optie zeven van het vorige milieuconvenant blijkt dat verscheidene lokale overheden reeds aandacht besteedden aan het sensibiliseren en informeren over het belang van een degelijke isolatie. Sensibiliseren is belangrijk. Het derde niveau van de cluster energie in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst gaat een stap verder en vraagt expliciet dat lokale overheden aandacht besteden aan zongericht en energiezuinig wonen en bouwen. Dat wil echter niet zeggen dat er in de lagere niveaus van de cluster geen aandacht mag gaan naar dit thema.

Studies tonen aan dat het goed isoleren van woningen een van de meest kostenefficiënte maatregelen is om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Een groot deel van de Vlaamse nieuwbouwwoningen voldoen inderdaad niet aan de geldende isolatiereggeving. In eerste instantie zal er moeten worden gezorgd voor een strengere controle van de naleving van deze norm. Dat is echter een bevoegdheid van de minister van Energie.

Het slecht isoleren van sociale woningen en het plaatsen van elektrische verwarming is eigenlijk niet meer te verantwoorden. In het teken van het Vlaams klimaatbeleidsplan zitten alle minister samen rond de tafel opdat iedereen de verantwoordelijkheid over zijn bevoegdheden opneemt. Sociale huisvesting is een van die bevoegdheden. De voorstellen zijn nu min of meer klaar. In de sociale-huisvestingssector is nog heel wat mogelijk. Ik geef u volkomen gelijk dat we in die sector zeker nog een bijdrage moeten leveren. Die kon echter moeilijk worden opgenomen in onze milieuconvenant.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, ik wil inderdaad de nadruk leggen op de socialehuisvestingssector. In heel wat socialewoningbouwcomplexen is van isolatie immers zo goed als geen sprake. We moeten daaraan iets doen, zeker nu de overheid initiatiefnemer is voor het bouwen van nieuwe woningen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de evaluatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de evaluatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik had over dit thema eerst een interpellatieverzoek ingediend waarin de nadruk werd gelegd op de problemen van de ruimtebalans, maar ik heb die moeten omvormen tot een vraag om uitleg. De materie is nogal technisch.

Het RSV werd goedgekeurd in november 1997 en bevat een ruimtelijke visie tot het jaar 2007. Iedereen weet dat onze maatschappij geen statisch gegeven is. Daarom werd wijs beslist om een tussentijdse evaluatie te maken in 2002 met het oog op een bijsturing. Het bestaande plan blijft evenwel van kracht tot een nieuw of aangepast plan wordt goedgekeurd – gelukkig maar.

Uit de beleidsbrief 2001-2002 blijkt echter dat de minister de opdracht heeft gegeven voor de evaluatie van het RSV. Er zal worden onderzocht in welke mate de doelstellingen worden gehaald, wat de ervaring is met de nieuwe planinstrumenten en of deze nieuwe visie op ruimtelijke ordening concreet gestalte krijgt en ondersteund wordt door alle betrokken partijen.

De voorbereidingen voor deze evaluatie zijn volgens de minister gestart. De evaluatie van de effectiviteit zal moeten resulteren in een duidelijk inzicht. In welke mate en met welke middelen zijn de vooropgestelde doelstellingen reeds gerealiseerd en welke bijkomende maatregelen moeten er worden genomen om dit alles bij te sturen ? Er zouden reeds een aantal deelonderzoeken zijn afgerond, waarvan sommige hier werden voorgesteld in de commissie.

Nog volgens de beleidsbrief zou in het najaar van 2001 reeds de systematische verwerking van de beleidsevaluatie opgestart zijn. Dit zou moeten resulteren in een afweging van de resultaten van de

Decaluwe

deelonderzoeken ten opzichte van de vooropgestelde doelen.

Mijnheer de minister, kunt u een concrete stand van zaken geven van de vooruitgang inzake de evaluatie van het RSV? Het paasreces nadert. Ook het zomerreces komt er dan aan. Het zal al gauw eind december zijn. Het zou ook goed zijn als er rond die evaluatie een fundamenteel debat is in dit parlement. Inzake concrete timing heb ik dus de volgende vraag. Wanneer zal die interne evaluatie afgerond zijn en in welke mate kan die ter bespreking worden voorgelegd?

Dan kom ik bij een tweede element. In de beleidsbrief wordt vooral verwezen naar de evaluatie van de effectiviteit. Een van de elementen die we inzake effectiviteit echt kunnen toetsen, is vanzelfsprekend de problematiek van de ruimtebalans. Ik heb aan de hand van verschillende parlementaire vragen inzicht proberen te krijgen in de stand van zaken rond die ruimtebalans. Er is de periode van 1997 tot 2007. We zijn nu 2002. We zijn dus halverwege.

Als we de percentages bekijken van de gerealiseerde bestemmingen en de saldi, dan zien we de volgende resultaten. Voor natuur en reservaat heeft men al 22,7 percent van wat er uiteindelijk in 2007 zou moeten gerealiseerd zijn. Voor bos is dat 14,8 percent. Voor landbouw is het 11,8 percent, maar dan in negatieve zin, bij manier van spreken. Voor industrie is het 22,8 percent. Voor wonen is er een status-quo. Voor recreatie gaan we zelfs achteruit. Er zou 1.000 hectare bij moeten komen tegen 2007. Er is al 195 hectare afgenomen. Ook voor groen zien we een afname. Er zijn dus wel wat kleine verschuivingen.

Belangrijk is vooral dat de laatste stand van deze ruimtebalans duidelijk aantoont dat de doelstelling niet zal worden gehaald. Mijnheer de minister, in welke mate hebt u de ambitie om deze ruimtebalans bij te sturen?

Als we die ruimtebalans onder de loep nemen, moeten we dan ook zeer realistisch zijn. Er is bovendien ook een zeer groot verschil als we kijken naar het economisch gedeelte. U bent ook nog minister van Economie geweest. Er zit toch wel een enorm verschil tussen enerzijds Antwerpen en Vlaams-Brabant en anderzijds de rest van de provincies. In Antwerpen bijvoorbeeld is er 72 hectare gerealiseerd. Dat zou eigenlijk 2.927 hectare moeten zijn. In Vlaams-Brabant is er zelfs een afname

met 73 hectare, terwijl er eigenlijk ongeveer 1.350 hectare gerealiseerd zou moeten zijn.

Oost-Vlaanderen en vooral West-Vlaanderen scoren beter. Dat is echter omwille van het feit dat de gewestplanwijzigingen allemaal al bijgerekend zijn. We moeten dan ook vaststellen dat er toch ook wel voor West-Vlaanderen een probleem rijst. Voor Limburg zien we dat er per saldo ongeveer 458 hectare geschrap is. Normaal moet 532 hectare gerealiseerd zijn. En we zien toch ook dat het inzake timing niet allemaal zo zal kloppen.

Essentieel is natuurlijk ook dat er geen strak tijdschema geldt inzake de ruimtebalans van het RSV. We hebben het altijd gezegd dat als men telkenmale die uitvoeringsplannen wijzigt, de evolutie zeer onzeker is. Wie eerst komt, zal het het best hebben vanuit de regio. Wie laatste is in de rij, zal misschien geconfronteerd worden met een overschot. Kortom, de timing is dus toch wel een punt waaraan meer aandacht moet worden besteed.

Een ander belangrijk punt inzake de evaluatie is dat er toch wel een onderscheid moet zijn tussen de economische knooppunten en de niet-economische knooppunten. In de realiteit moeten we vaststellen dat er in dat opzicht een probleem is. Dat blijkt duidelijk uit een aantal testcases in West-Vlaanderen. Ook daarvoor moet dus op een grondige manier een evaluatie gebeuren.

Op de economische onderbouwing van het RSV is altijd wat kritiek geweest, ook vanuit onze CD&V-fractie vroeger. Hoe dan ook, op een bepaald ogenblik moet men naar een finalisatie gaan. Hiermee wordt ondubbelzinnig aangetoond hoe zwak dit is.

Ik geef nog enkele andere concrete voorbeelden, in verband met de grote voorraden. In Genk bijvoorbeeld zien we dat er slechts voor een deel verkocht zal kunnen worden aan de bedrijven in de planperiode 1994-2007, maar dat dit niet volledig verdisconteerd wordt in de ruimtebalans. In Genk-Zuid liggen bijvoorbeeld nog voorraden tot na 2015. In welke mate zal men daarmee rekening houden bij een al dan niet evaluatie van het RSV en vooral ook van de ruimtebalans?

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik vraag bijzondere aandacht voor de volgende punten, ook vanuit de specifieke West-Vlaamse situatie. U weet dat West-Vlaanderen een bijzonder dynamische provincie is. Ik heb zelf al een rudimentaire berekening gemaakt. Vandaag is ongeveer alles uitgeput. Dat is de realiteit. Willen we na 2007 nog wat economische dynamiek hebben, dan

Decaluwe

zullen we hoe dan ook 300 tot 400 hectare moeten bijsturen.

Er zijn ook enorme verschillen tussen het noorden en het zuiden, niet enkel in West-Vlaanderen, maar bijvoorbeeld ook in de Limburgse situatie. Er zitten daar differentiaties in. Daarmee moeten we rekening houden wanneer we het ruimtelijk structuurplan gaan evalueren.

Hoe dan ook, de ruimtebalans als werkinstrument voor het sturen van een aanbodbeleid aan bedrijventerreinen is volgens mij waardeloos. Maak een dubbele boekhouding van wat echt nieuwe ruimte is voor bedrijven en wat enkel een boekhoudkundige operatie is. Ik verduidelijk dit even. Wanneer de zonevreemde bedrijven geregulariseerd worden, dan gaat dit in de ruimtelijke-ordeningsboekhouding. We hebben dat al becijferd voor West-Vlaanderen en voor andere provincies. We kunnen vlot praten over 2.000 tot 3.000 hectare, als die allemaal voor een stuk worden geregulariseerd. Er komt niets bij, maar het komt wel afgetrokken in uw ruimtebalans voor.

Merkwaardig is dan het volgende. Als we het hebben over het saneren van de zogenaamde brownfields, dan verandert er niets aan de boekhouding van de ruimtelijke ordening. Als men 100 hectare brownfields saneert, dat komt dat er normaal gezien bij, maar in de ruimtebalans ziet men dat niet. Mijnheer de minister, op dat vlak zal men een aantal duidelijke bijsturingen moeten kunnen geven.

Wie zal de inhoudelijke evaluatie met betrekking tot de gehanteerde planinstrumenten uitvoeren? Pricewaterhouse werd aangeduid als externe opdrachthouder om een evaluatiemethodiek met betrekking tot het veranderingsproces op te maken. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de evaluatie van dat veranderingsproces?

Zo kom ik bij mijn laatste vraag. De gemeenten en provincies krijgen in dit nieuw ruimtelijke-ordeningsconcept een belangrijke rol toebedeeld, zeker na het decreet van 18 mei 1999. De ervaring met deze wijzigingen en de input van deze sectoren zijn belangrijk en zullen dus in grote mate het welslagen van deze opzet bepalen. In welke mate worden zij concreet betrokken bij de evaluatie van het veranderingsproces? Wordt er ook gewerkt met pilotgemeenten of met vragenlijsten?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naar aanleiding van deze vraag om uitleg van de heer Decaluwe wil ik nog een bijkomende vraag stellen. De heer Decaluwe heeft het in feite al voor een deel aangegeven. De ruimtebalans is inderdaad de boekhouding van de ruimtelijke ordening. Als men niets met de brownfields doet, dan zitten ze wel in de boekhouding en liggen ze daar. Als men ze activeert, kunnen ze wel effectief gebruikt worden. Ik denk dat daarin de ruimtebalans hetzelfde is als een boekhouding. Dat zegt ook wat erin en eruit is, maar niet altijd wat actief en niet actief is. Dat bewijst volgens mij dat daarnaast een activering nodig is van de verschillende bestemmingen.

De vraag van de heer Decaluwe gaat vooral over het economische gedeelte van de ruimtebalans en het RSV. Mijn vraag heeft met het volgende te maken. Tegen 1 mei 2002 zou er een grondbeleidsplan klaar moeten liggen. Mijn vraag is of dat zal lukken. Dat is echt wel een belangrijk instrument om binnen de ruimtebalans terreinen te activeren en bruikbaar te maken voor datgene waarvoor ze bestemd zijn. Rond afbakening zitten we met dezelfde problematiek rond natuur, landbouw en al die zaken. Daarin staat de ruimtebalans nog helemaal niet waar we zouden willen. Mijn vraag is dus de volgende. Hoe zit het met het grondbeleidsplan? Kunnen we tegen 1 mei iets verwachten? Ik zou namelijk graag hebben dat we dat in het parlement ook wel uitgebreid kunnen bekijken.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik trap een open deur in wanneer ik stel dat de evaluatie van het RSV, dat in het regeerakkoord werd opgenomen als het uitgangspunt van het te voeren ruimtelijke-ordeningsbeleid, vanaf het begin van de legislatuur onze aandacht heeft vastgehouden. Er werd proactief ingespeeld op de decretaal bepaalde herziening.

Dit is iets wat doorheen alle werkzaamheden loopt. We zijn continu in gesprek met onze administratie, inzonderheid vorig jaar in september. Dat was toen naar aanleiding van het opstellen van de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening, met het oog op de herziening van dat Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – dat was in september vorig jaar – teneinde te kijken hoe we deze klus uiteindelijk gaan aanpakken, en vooral welke timing we daarop zouden kunnen kleven.

Van Mechelen

Op basis van al deze gesprekken heeft de Arohm mij begin 2002 een conceptnota overgemaakt, waarin een voorstel van verdere aanpak en een voorstel voor krijtlijnen voor de evaluatieoperatie werden geformuleerd. Mijns inziens bevat de conceptnota een aantal essentiële beslissingselementen, waarbij het met het oog op een goed verloop van de evaluatieoperatie belangrijk is dat er bij voorkeur reeds van bij de aanvang van het onderzoek eensgezindheid bestaat over de aanpak van die evaluatie. Anders vrees ik dat we in zes richtingen gaan functioneren.

Grosso modo komt het voorstel van aanpak erop neer dat Arohm nog dit voorjaar een synthesenota opmaakt op basis van onder meer een inventarisatie van de lopende taken en onderzoeken, en de rol ervan in de realisatie van de thans geldende gewenste ruimtelijke structuur. Naar aanleiding van een aantal nieuwe inzichten, met betrekking tot knelpunten en potenties die zich manifesteren, zal de synthesenota uiteindelijk een inzicht verlenen in welke mate de destijds uitgetekende gewenste ruimtelijke structuur nog steeds deze gewenste ruimtelijke structuur kan belichamen.

Dat is eigenlijk de basisvraag die zal moeten worden gesteld. Beantwoordt datgene dat werd vooropgesteld in 1997 uiteindelijk inderdaad nog aan de ruimtelijke structuur die naar voren wordt geschoven en waarbij dus een aantal knelpunten aanwezig zijn. U hebt er zelf een aantal aangebracht. Zeker bij het provinciaal ruimtelijk structuurplan West-Vlaanderen is dat debat tot vervelens toe aan de orde geweest.

Vorige week had ik een vergadering met belangrijke actoren in de afbakening van het stedelijk gebied Hasselt-Genk, waarbij men die spanningen voelt over de vrij rigoureuze aanpak van contingering van woongebieden in kernen en buiten de kernen, van bedrijven in kernen en buiten de kernen, en in de economische hoofdstructuren.

Er zijn dan natuurlijk ook nog al die planningsprocessen die op dit ogenblik lopen. Dat is eigenlijk een van de problemen bij de evaluatie. Ik kan bijna niet meer bijhouden hoeveel planningsprocessen er de voorbije 24 maanden zijn opgestart. Die zijn in volle uitvoering. Aalst is het eerste waarmee we aan de meet zijn geraakt, en Kortrijk, Turnhout, Mechelen, Genk en Hasselt. Brugge is nu ook opgestart. Die opdracht is ook gegeven.

Op basis daarvan ontstaan vanzelfsprekend nieuwe inzichten, waarbij zelfs bijvoorbeeld in Hasselt het stadsbestuur zegt dat ze nooit de taakstelling wonen volledig kan realiseren in het stedelijk gebied. De stad Hasselt zegt dat ze wel bereid is om daarover afspraken te maken met omliggende gemeenten, zoals Diepenbeek en Zonhoven. Zo kunnen er contouren voor de stedelijke afbakening worden bepaald en op basis daarvan kan de stad Hasselt uiteindelijk tot de invulling komen.

De synthesenota wordt nu voorbereid door de administratie en ik denk dat het belangrijk is dat de nota weergeeft welke kennis en welke inzichten voorhanden zijn en welke de leemten in de kennis zijn. Er zijn immers nog een aantal zaken waarover we te weinig weten. De synthesenota zal besluiten met een actieprogramma voor het verdere verloop van het evaluatieproces.

Voorbeelden van acties zijn het aanvatten of het uitbesteden van specifieke onderzoeken, bijvoorbeeld over nieuwe prognoses in verband met woonbehoeften en het veranderingsproces. Het intensifiëren van het overleg en van het voorbereiden van concrete voorstellen tot bijstelling van de ruimtelijke structuur van Vlaanderen zal daar ook onder ressorteren.

De administratie is op dit ogenblik reeds gevorderd met de voorbereiding van de synthesenota. Die wordt gemaakt op basis van een interne bevraging om uiteindelijk over de nodige informatie over alle onderdelen van het RSV te kunnen beschikken. De interne bevraging is afgerond en wordt nu verwerkt. U weet dat we daar ondertussen een expertenteam voor hebben aangesteld binnen de Vlaamse administratie. De synthesenota zal voorwerp zijn van overleg met de sectoren, met de administraties, met de provincies, met de gebiedgerichte werkingen en met een aantal studiesyndicaten die op dit ogenblik aan het werk zijn, zoals SPRE. Er zal ook overleg zijn met de VRP, de ruimtelijke planners die maandelijks bij ons te gast zijn om een aantal zaken te bespreken.

Ik denk dat het in de context van de synthesenota interessant zou zijn als elke sector op gewestelijk vlak een lijst zou maken van de prioritaire aandachtspunten voor het ruimtelijke-orderingsbeleid. Ook de bijsturingennota's waaraan een aantal provincies op dit ogenblik werken in het licht van de provinciale structuurplannen, kunnen interessante opties opleveren. Ik verwijs daarvoor naar West-Vlaanderen waar men met goedkeuring van de afdeling Ruimtelijke Planning de tweefasenaanpak heeft vastgelegd. We hebben daarbij gezegd :

Van Mechelen

‘Dit is het provinciaal structuurplan binnen het huidige RSV.’ Ik denk echter dat we bij een herziening van het RSV de klemtonen moeten verleggen en onder meer met betrekking tot de taakstelling ‘wonen’ zouden moeten overgaan tot een aanpassing van de parameters die als te stringent werden ervaren.

De ervaringen van de partners moeten worden onderzocht op hun verband met de conclusies die uit de synthesenota zullen volgen. De kernvraag voor het overleg met de partners is hier eveneens of de uitgetekende ruimtelijke structuur van het structuurplan nog steeds is gewenst of nog moet worden bijgestuurd.

De inhoud van de synthesenota, de conclusies van het overleg en de resultaten van de bestaande lopende en eventueel nieuwe onderzoeken en acties uit actieprogramma’s zullen dan uiteindelijk leiden tot de uitwerking van concrete voorstellen tot bijstelling van het RSV. Deze concrete bijstellingsvoorwaarden kunnen zowel betrekking hebben op de aanvulling van het informatieve gedeelte als op de wijzigingen en de aanvullingen van het richtinggevend en van het bindend gedeelte.

Wanneer de evaluatie voorbij zal zijn, hangt af van heel wat factoren. Er zullen veel externe factoren meespelen. Een concrete timing geven is gevaarlijk in de politiek, maar ik heb aan mijn administratie gevraagd om een schema te maken. De afdeling Ruimtelijke Planning heeft een tijdschema opgesteld en ik zal dat laten kopiëren en aan iedereen bezorgen. Het grootste deel van de tijd wordt gebruikt voor overleg, onderzoek en bijstelling, namelijk 6 tot 12 maanden. De herziening van het RSV in een parlementair debat zal waarschijnlijk tijdens de zomer van 2003 gebeuren.

Uw tweede vraag had betrekking op de evaluatie van de effectiviteit en van de ruimtebalansen. De evaluatie van de effectiviteit richt zich vooral op de feitelijke evoluties op het terrein. Er worden een aantal vreemde vaststellingen gedaan. Zo stellen we in de recreatiesector vast dat we in een keurslijf zitten dat waarschijnlijk niet werkbaar is. We zullen de ruimtebalans waarschijnlijk moeten aanpassen.

Er zal vanzelfsprekend aandacht worden besteed aan de evaluatie van de evolutie van enkele ruimtelijk-economische parameters. Ik denk dat voor de bedrijfsterrinen en de ruimtelijke vertaling van de bestaande zonevreemde bedrijven en hun eventu-

ele uitbreidingen knopen moeten worden doorgehakt. We hebben er een vrij lang debat over gevoerd. Het is nu niet actueel, maar ooit zullen we moeten kiezen wat we met die zonevreemde bedrijven in de ruimtebalans zullen doen. We zullen de zaken dan zo correct mogelijk moeten inschatten.

Vandaag wil ik benadrukken dat er in de context van het strategisch plan Ruimtelijke Economie baanbrekend werk is verricht. Dit baanbrekend werk moet in de context van de herziening van het RSV juist worden gevaloriseerd.

Het is evident dat de sectorale beleidsvisie zal moeten worden afgewogen tegen andere sectorale voorstellen, want hier speelt natuurlijk de wet van de evenwichten en het is vanuit dat perspectief misschien goed dat ik de taak Economie heb kunnen doorschuiven naar minister Gabriëls nadat ik het een en het ander heb kunnen opstarten. Ik kom nu meer in het midden terecht tussen de vragen en de opmerkingen die vanuit de sectorale beleidsvisies zullen komen.

Ik wil nog even vermelden dat het laatste rapport de evaluatie van de ruimtebalans Economie is. We kunnen dat na Pasen eens in de commissie bespreken. Ik wil dan echter niet opnieuw in een politieke dynamiek terechtkomen. Als we een studie bespreken, moeten we geen politiek debat beginnen te voeren. We kunnen die bespreking samen met de commissie voor Economie houden.

We zullen ook een debat over de missing links moeten voeren. In het debat over het Mobiliteitsplan zijn we niet tot de essentie van de missing links gekomen.

Over de ruimtebalans wil ik nog zeggen dat we heel ver zijn gevorderd. We kunnen dat binnenkort misschien meedelen aan het parlement.

Ik zal straks, naar aanleiding van de vraag van de heer Bogaert, toch al een stand van zaken kunnen geven in verband met de brownfieldontwikkeling. Ik zal ook een stand van zaken geven met betrekking tot de eerste studie van het strategisch plan Ruimtelijke Economie met betrekking tot de bestemde, maar niet-gerealiseerde bedrijventerrinen. In het begin waren dat er 51. Vervolgens werden het er 55 en nu zijn er al 62 knelpuntterreinen. We boeken nu echt resultaten.

Van Mechelen

Ik zal u straks in antwoord op de vraag van de heer Bogaert een aantal cijfers geven waaruit blijkt dat er zich onmiddellijk een groot potentieel aandient.

Wat de ruimtebalansen betreft, gaf u het voorbeeld van Genk. Een van de opmerkingen van het strategisch plan Ruimtelijke Economie was ook dat we die vrij stringente provinciale quota moesten herbekijken. We moeten ook de verhouding tussen de economische knooppunten herbekijken, omdat blijkt dat de dynamiek in de kleinstedelijke gebieden veel groter is dan in de grote economische knooppunten.

Ik geef het voorbeeld van Antwerpen, omdat de heer Malcorps in ons midden is. Antwerpen is een economisch knooppunt, maar noem eens een plaats in Groot-Antwerpen waar morgen bedrijventerreinen kunnen worden vrijgemaakt ! Buiten het brownfield Antwerpen-Zuid zie ik in Antwerpen geen plaats waar dit meteen kan, terwijl zich rond Antwerpen een aantal economische knooppunten in kleinstedelijke gebieden aandienen als echte potentiële ontwikkelingszones. We dus moeten nagaan hoe we daar de verschuiving kunnen doorvoeren.

De studie van het strategisch plan Ruimtelijke Economie met betrekking tot de economische hoofdstructuur van Vlaanderen is een mooie studie waarin men heel goed ziet op welke assen moet worden gewerkt en waarbij bedenkingen worden gemaakt bij bijvoorbeeld de economische as van het Albertkanaal als zeer belangrijk ontwikkelingsgebied.

Met betrekking tot de ruimtebalans gaf u het voorbeeld van Limburg : Limburg moest een aantal bedrijventerreinen schrappen. Het ging dan vooral om mijnsites die nieuwe bestemmingen zouden krijgen. Limburg moest ook een aantal nieuwe sites ontwikkelen. Daar merkt men dan hetzelfde op als in West-Vlaanderen. Limburg en West-Vlaanderen zijn twee mooie voorbeelden van gebieden waar door een concentratie aan aanbod in een bepaalde regio – Genk in Limburg, Oostende in West-Vlaanderen – de interne ruimtebalans van de provincie uit elkaar wordt getrokken. Men zegt dat er qua taakstelling voldoende aanbod is in West-Vlaanderen. Dat klopt voor Noord-West-Vlaanderen, maar dat past als een tang op een varken voor Zuid-West-Vlaanderen.

In Genk ziet men net hetzelfde : in Genk is er een enorm potentieel aan bedrijventerreinen, terwijl

men in Zuid-Limburg smeekt om er 20 of 30 hectare bij te krijgen. Ook daarvoor hebben we vanuit het strategisch plan Ruimtelijke Economie een aantal aanbevelingen gekregen, die we zullen meenemen bij volgende besprekingen. Het spreekt voor zich dat we dit tussentijds proberen te verwerken, en dat we dit niet allemaal hoeven te stockeren tot we aan het grote debat over de herziening komen.

U vroeg zich af wie de inhoudelijke evaluatie doet met betrekking tot de gehanteerde planningsinstrumenten. De evaluatie van het instrumentarium dat momenteel wordt ingezet om het RSV uit te voeren, maakt vanzelfsprekend deel uit van de globale evaluatie van het RSV. In eerste instantie wordt dat planningsinstrumentarium inhoudelijk geëvalueerd door de eigen administratie van Arohm. In de daaropvolgende fase zal dan overleg worden georganiseerd met de sectoren, met andere administraties, met de provincies en met een aantal andere partners zoals het strategisch plan en de VRP, zoals werd aangegeven in de synthesesnota.

U had ook een vraag over de evaluatiemethodiek. Het is inderdaad zo dat door PriceWaterhouseCoopers een evaluatiemethodiek werd uitgewerkt die de basis zal vormen voor een van de specifieke onderzoeken die nog dit jaar zullen worden opgestart. U zult wel begrijpen dat dit een vrij complexe oefening is, en dat we daarbij vooral zullen proberen op lange termijn te werken. Ik denk dat de evaluatie van het veranderingsproces, dat door het RSV werd beoogd, uiteindelijk een langlopend onderzoek zal zijn waarvan de resultaten slechts voorhanden moeten zijn in 2007. Het spreekt voor zich dat wij uiteindelijk bij de tussentijdse evaluatie gebruik zullen maken van de inzichten die uit dit langlopend onderzoek zullen worden gedistilleerd.

Gemeenten en provincies krijgen vanzelfsprekend een belangrijke rol : het zijn bijna de belangrijkste gesprekspartners in het overleg dat moet plaatsvinden in het kader van de evaluatie-opdracht. Er wordt momenteel onderzocht hoe we dat overleg het best kunnen organiseren. Ik denk dat we daarbij in eerste instantie zullen opteren om via de klassieke spreekbuizen te werken, namelijk VVSG en VVP, die ook beschikken over een studiedienst en die uiteindelijk ook het evenwicht tussen grote en kleine steden kunnen centraliseren. Het is ook evident dat zij hun plaats krijgen in de evaluatie van het veranderingsproces dat uiteindelijk door PriceWaterhouseCoopers naar voren werd geschoven.

Van Mechelen

In de methodiek zijn zes instrumenten ontwikkeld : bevraging van de doorwerking bij de gemeenten, bevraging van de doorwerking bij de provincies, bevraging van de doorwerking bij de burger, evaluatie van de weerstand tegen veranderingen, evaluatie van de leiding van de veranderingen en een soort stakeholderanalyse die uiteindelijk een en ander moet afsluiten.

Bij de evaluatie van de leiding van de veranderingen is een van de grote uitdagingen hoe bijvoorbeeld provincies inspelen op die nieuwe taakstelling die hen is toebedeeld in dat veranderingsproces dat het ruimtelijk structuurplan op gang heeft gebracht.

Zo, mijnheer de voorzitter, dat is waarmee wij bezig zijn. Heel concreet stel ik voor dat ik, van zodra de conceptnota is goedgekeurd door de Vlaamse regering, wat waarschijnlijk kort na Pasen zal gebeuren, die nota ook ter kennis geef en voorleg aan het Vlaams Parlement. Ik laat het dan aan uw wijsheid over of het interessant is om hierrond een gedachtewisseling te organiseren, waarbij we de bevoegde ambtenaar de kans geven om een en ander toe te lichten. Ik denk dat we dan van die conceptnota overgaan tot de synthesenota, en dat dit dan een volgend element van bespreking is. Het lijkt me wenselijk dat we bij elke tussenstap rapporteren aan het Vlaams Parlement, zodat we de zaak kunnen blijven opvolgen.

De voorzitter : We zullen dan wel een seintje krijgen van een van uw medewerkers ?

Minister Dirk Van Mechelen : Inderdaad.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Ik wil de minister danken voor het gedetailleerde antwoord en voor de openheid waarmee hij de besprekingen met het Vlaams Parlement wil voeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de aanpak van zogenaamde brownfields

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de aanpak van zogenaamde brownfields.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb er ostentatief voor gekozen om deze vraag afzonderlijk voor te leggen aan de drie leden van de Vlaamse regering die bij de materie zijn betrokken.

Omdat de brownfieldproblematiek in zijn ruime proporties eigenlijk prioritair wordt gesteld in het beleid van de Vlaamse regering, ben ik vertrokken van het regeerakkoord, dat echter vrij summier is. Op bladzijde 44 van het regeerakkoord wordt onder de titel 'Bodem' enkel vrij summier gesproken over alternatieve financiering van bodemsanering via het oprichten van collectieve fondsen binnen een PPS-formule. Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de verontreinigde gebieden in woonzones en de verontreinigde industriegebieden. Tot op heden werd die materie telkens vanuit drie verschillende invalshoeken bekeken : vanuit Leefmilieu, vanuit Ruimtelijke Ordening en vanuit Economie. Ik zou hierin graag wat meer coördinatie zien.

Ik heb de drie beleidsbrieven van de betrokken ministers naast elkaar gelegd. De beleidsbrief van minister Van Mechelen is de meest duidelijke en de meest ruime. Ik heb dat ook in de drie verschillende vraagstellingen onderschreven. De beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2001-2002 handelt in dit kader – op bladzijde 17 en volgende – over het opvolgen van de planningsprocessen in enkele beleidsdomeinen, onder andere het economische. Hierbij wordt verwezen naar het aanbodbeleid inzake bedrijventerreinen en de schaarsheid aan ruimte. Het duurzaam beheer van bedrijventerreinen moet kaderen in de krachtlijnen van het RSV,

Bogaert

maar naast het aansnijden van nieuwe bedrijventerreinen dient prioritair aandacht te worden besteed aan sanering, hergebruik en transformatie van verouderde en/of vervuilde brownsites. De minister ter zake verwijst naar de interdepartementale stuurgroep 'Brownfields'.

Minister Dua heeft daarnet gezegd dat het STOB nooit werd opgericht.

Het Steunpunt Brownfieldontwikkeling werd nooit opgericht, maar vervangen door de cel-Brownfields van OVAM voor wat haar bevoegdheden betreft.

Mijnheer de minister, kwatongen beweren dat het SPRE een politiek inhaalmanoeuvre zou zijn om de groene strengheid van het RSV voor een stuk in te halen. Ik ga ervan uit dat dit niet waar is. Ik ben er trouwens van overtuigd dat u met al uw welbespraaktheid deze bewering makkelijk kunt weerleggen.

Ik ben vooral van mening dat aan de burger een duidelijk beleid moet worden voorgesteld. De zaken moeten parallel verlopen. De vrees bestaat dat het hoofdaccent wordt gelegd op het aansnijden van nieuwe gebieden. In de teksten staat dat dit tegelijk moet gebeuren met de aanpak van brownfields. In theorie zouden eerst de brownfieldproblemen moeten worden opgelost vóór nieuwe bedrijfsterreinen worden aangesneden. Ik weet wel dat dit niet kan, maar beide moeten minstens parallel verlopen.

Voor de financiële ondersteuning verwijst u naar het subsidiebesluit houdende bedrijventerreinen en -gebouwen, gefocust op een flankerend beleid en uitgewerkt door de bevoegde minister van Economie. Als tweede deel van het beleid wordt verwezen naar het subsidiebeleid houdende de vernieuwingsprojecten in verband met leegstaande en/of verwaarloosde bedrijventerreinen. Een ander initiatief gaat over de oprichting van een taskforce Knelpuntterreinen binnen het SPRE. Daarover werd onlangs een rapport afgewerkt. Het sluitstuk van de sanering van verontreinigde bedrijfssites is het zogenaamde Amortisatiefonds met als doel verontreinigde terreinen via overheidsingrijpen ter beschikking te stellen van de markt. De PMV zou daarbij een rol krijgen.

In uw beleidsbrief-Overheidsinstrumentarium 2001-2002 komt de brownfieldproblematiek alleen aan bod in het teken van de werking van de LRM.

De algemene aanpak van de problematiek is daaraan ondergeschikt.

In antwoorden op vragen in de bevoegde commissies stelde u dat een prioritaire shortlist van in aanmerking komende bedrijventerreinen werd opgesteld en dat enkele projecten daadwerkelijk voor realisatie werden aangehouden. Het is echter niet makkelijk om het onderscheid te maken tussen de door minister Dua in het licht van het bodemsaneringdecreet aangehouden projecten, de door minister Gabriels in het kader van het economisch beleid aangehouden projecten en uw aangehouden projecten in het kader van enerzijds ruimtelijke ordening en anderzijds het overheidsinstrumentarium.

U hebt onder meer al verwezen naar het dossier Aalst. Het grote probleem is dat een maatschappelijk draagvlak moet worden gezocht. Heel wat zaken worden immers gecontesteerd. Hoe groter het maatschappelijke draagvlak, hoe beter de dossiers zullen worden aanvaard. De brownfieldproblemen, het SPRE en het aansnijden van nieuw openbaar groen, moeten parallel aan elkaar verlopen. Ik mis dat nu vooral in de manier waarop het beleid bij de burgers overkomt. Dat is ook het geval bij de problematiek van de zonevreemde bedrijven. Ik heb aan dat dossier meegewerkt en heb het voorontwerp van de minister kunnen inkijken. Het dossier werd al tweemaal aan de Vlaamse regering voorgelegd, maar werd ook al tweemaal verdaagd. Ik ga niet in op de mogelijke redenen hiervoor, want dat is een zaak van de uitvoerende macht. Ook het probleem van de zonevreemde bedrijven moet worden opgelost en is verbonden aan de problematiek van de bedrijventerreinen, van de brownfields en van het aansnijden van nieuwe bedrijventerreinen.

Minister Gabriels heeft een lans gebroken voor de GOM's. Alvorens het kerntakendebat af te ronden, noemt hij de GOM's prioritair voor het oplossen van dergelijke problemen. Ook minister Dua heeft daarnet verwezen naar de zeer goede werking van de GOM's zowel op het vlak van de woonzones als van de vervuilde bedrijventerreinen.

Mijnheer de minister, ik heb u een hele reeks vragen overgemaakt. Wat is de huidige stand van zaken in het kader van de Stuurgroep "Brownfields" uitgevoerde onderzoek naar duurzame oplossingen voor het type vervuilde bedrijventerreinen?

In hoeverre wordt de financiële ondersteuning in het kader van de subsidiebesluiten houdende be-

Bogaert

drijventerreinen en -gebouwen enerzijds en houdende de vernieuwingsprojecten anderzijds doorgelicht, herbekeken en aangewend ?

Wat is de samenstelling en de werking van de "Task-Force Knelpuntterreinen", opgericht in de schoot van het SPRE ?

Werden de GOM's bij dit initiatief betrokken en in hoeverre wordt deze problematiek ook mee opgenomen in het kerntakendebat van gemeenten, provincies en gewest ?

Kan de minister in de huidige stand van zaken reeds een lijst van specifieke knelpunten en/of voorstellen van de Task-Force voorleggen ?

Hoever staat de praktijkgerichte studie van de financiële en juridische structuur van het in het Vlaams Gewest op te richten Amortisatiefonds ?

Is het de bedoeling dit Amortisatiefonds onder één van de vier pijlers van de op 4 juli 2001 opgerichte PMV te brengen en gaat dit fonds per definitie uit van PPS-constructies ?

In hoeverre wordt in het kader van het SPRE gestreefd naar een haalbaar evenwicht tussen nieuw aan te snijden bedrijventerreinen enerzijds en te saneren bestaande bedrijventerreinen anderzijds ? Werden terzake prioriteiten vooropgesteld ?

In hoeverre kunnen de economische knooppunten met een tekort aan uitgeruste terreinen via brownfieldsanering worden opgelost ?

Is in het kader van het overheidsinstrumentarium inzake het saneren van brownfields alleen een taak weggelegd voor de LRM of ook nog voor andere overheidsinstellingen en/of VOI's ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Bogaert, het is niet onbelangrijk om het algemene beeld te schetsen waarbinnen we deze problematiek proberen aan te pakken. Een aantal gebieden in Vlaanderen die vroeger werden gebruikt voor industriële of commerciële doeleinden, maar die er nu verlaten bij liggen en in vele gevallen verontreinigd zijn, zorgen voor heel wat problemen.

Veertien dagen geleden was ik op werkbezoek in Vilvoorde bij oud-premier Dehaene. Bij het bekijken van een aantal sites daar, rijzen de haren ten berge omdat we in het verleden nog niet wat meer werk van de zaak hebben gemaakt.

Ik pleit voor een regenboogoplossing waarbij we alle mogelijke sporen volgen : brownfields, greenfields en het operationeel maken van bestemde bedrijfsterreinen. In dit debat moet alles aan bod kunnen komen om het probleem op te lossen.

We stellen vast dat projectontwikkelaars eerder de neiging hebben om snel te kiezen voor een greenfield. Dat heeft vanzelfsprekend veel te maken met het feit dat de ontwikkelaar de controle over de meeste aspecten van de ontwikkeling er het best in handen heeft en het makkelijkst in kaart kan brengen. Aan een brownfield zijn veel meer aspecten verbonden. Zo moet rekening worden gehouden met de bestaande gebouwen, met de omwonenden, enzovoort. Denkt u maar aan de historisch gegroeide situatie van Hoboken. Brownfields kennen in veel gevallen ook een geschiedenis van vervuiling. Projectontwikkelaars houden de handen af van bestaande industriële sites. De aanpak van de Boelwerf in Temse wordt van nabij gevolgd als proefproject. We merken er een enorme vrees voor lijken die uit de kast zouden vallen. Ik blijf van mening dat we een instrumentarium moeten ontwikkelen waardoor we projectontwikkelaars wel over de streep kunnen trekken. Het is van primordiaal belang voor de maatschappelijke verbetering om de brownfields aan te pakken.

Alles hangt trouwens aan elkaar vast. Denken we maar aan het voorbeeld van Aalst. De verlaten Schotte-terreinen vormen een verloederende van het landschap en de stad. Vanzelfsprekend verminderen ze de waarde van de buurt. Ze vallen ten prooi aan vandalisme en vernieling. Vilvoorde is daarvan ook een schitterend voorbeeld. Dergelijke terreinen kennen een verhoogde graad van criminaliteit, wat het onveiligheidsgevoel van de buurtbewoners aanwakkert. De sites zijn afgesloten van de rest van de buurt, waardoor er een heel gebrekkige sociale controle is. Dat alles vertaalt zich ook in het verdwijnen van de industriële activiteit. Er is duidelijk sprake van een domino-effect als bedrijven vertrekken. Bij het tot stand komen van brownfields gebeurt het tegenovergestelde van wat we nu in de automobielsector willen verwezenlijken : het integreren van bedrijven in productieprocessen. Brownfields hebben niet alleen een verloederende van de wijk tot gevolg, maar ook een verlies aan jobs en tewerkstelling. Er ontstaat dus een echte maatschappelijke devaluatie van een hele zone en dat heeft vele nefaste gevolgen.

Van Mechelen

Het spreekt dan ook vanzelf dat die brownfieldontwikkeling eigenlijk een opdracht is van de volledige Vlaamse regering. Brownfieldontwikkeling is voor mij een van de sterkste hefboomen om iets te doen. Als we het hebben over duurzame ontwikkeling, dan vind ik dat herontwikkeling van brownfields op alle vlakken een model zou kunnen zijn van duurzame ontwikkeling : inzake ruimtelijke ordening, milieu, economie en stadskernvernieuwing.

In samenwerking met het kabinet van minister Dua is er een stuurgroep inzake brownfields opgericht. Die stuurgroep heeft vier werkgroepen opgericht die specifieke problemen aanpakken en onderzoeken, in het bijzonder de financiering. Er is een studie gemaakt met betrekking tot de financiële en juridische structuur van een in het Vlaams Gewest op te richten amortisatiefonds. Die studie is nu afgewerkt. Het is nu de bedoeling om na te gaan in welke mate we dit decretaal kunnen gaan vertalen, zodat we in de loop van dit jaar dat instrumentarium kunnen oprichten om uiteindelijk tot actie te kunnen overgaan.

Wie is daarbij betrokken ? Er zijn dus vier werkgroepen : financiering, actoren, inventarisatie databanken en proefprojecten. Het zijn de administraties Economie, Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Natuurbehoud die hieraan hun medewerking verlenen. Binnen deze stuurgroep ligt de focus dus niet uitsluitend op de economische herbestemming. Er wordt onderzocht welke meerwaarden gevaloriseerd kunnen worden en in welke mate een en ander operationeel kan worden gemaakt.

Een werkgroep ervan onderzoekt de problematiek van de inventarisatie van brownfields, om dan via een koppeling van reeds bestaande databanken van zowel OVAM inzake bodemvervuiling als die van Huisvesting met betrekking tot leegstaande gebouwen, bedrijventerreininventarisaties van GOM's en andere, een overzichtelijke maar vooral ook een complete lijst van brownfields in Vlaanderen te kunnen genereren. Ik moet zeggen : er komen er alleen maar iedere dag bij.

Andere werkgroepen onderzoeken de financieringsproblematiek, waaronder de publiek-private samenwerking (PPS) voor de herontwikkeling van brownfields. Hoe moet dat nu precies gebeuren ? PPS is een toverwoord, maar als dat soort van samenwerking gestalte wil krijgen, worden de problemen hele boeken dik. Dan is er uiteindelijk nog een werkgroep die de proefprojecten trajectmatig probeert op te volgen.

In hoofde van mijn specifieke bevoegdheid als minister van Ruimtelijke Ordening is vanzelfsprekend een belangrijk aandachtspunt in deze materie de ruimtelijke ligging van die brownfields. Ik geef één voorbeeld. De Boelwerf van Temse beslaat 85 hectare. Dat gebied snijdt eigenlijk in het dorp van Temse. Als die brownfields gesaneerd worden, spreekt het vanzelf dat er een stuk kernversterking zal zijn, dat het dorp normaal wordt gesloten met bewoning en dat er een soort overgangszone ontstaat waar deels recreatie kan komen en waar meer landelijk wonen echt kan. Uiteindelijk kan dan via kantoren worden overgaan tot bedrijventerreinontwikkeling, waar we ongeveer 25 tot 30 hectare zullen kunnen recupereren als puur bedrijventerrein. Met andere woorden, vanuit onze bevoegdheid zijn we vanzelfsprekend continu bezig met het afwegen van de ruimtelijke visie. Welke nabestemming is uiteindelijk ruimtelijk verantwoord ?

Die nabestemming heeft natuurlijk ook een essentiële invloed op het definitieve kostprijsplaatje van heel de operatie. Ik heb daarover met de curator van de Boelwerf in Temse nog een hartig woordje moeten praten. Als die man nu denkt dat wij niet kunnen tellen of dat we niet begrijpen wat er gaande is, dan is dat natuurlijk bijzonder naïef. Als men van 85 hectare een bepaald aantal hectare omzet in woonzone en kantoorzone, dan spreekt het vanzelf dat de revalorisatie van dat brownfield perfect door de privé-sector kan worden gedragen, door de meerwaarde die men op de terreinen kan genereren.

Met de introductie van proefprojecten waarvoor een shortlist is opgemaakt, is het de bedoeling om te komen tot praktijkervaringen in de vorm van leerprojecten. Inzake financiering werd er reeds in een tussenkomst voorzien voor haalbaarheidsstudies via OVAM. Er wordt onderzocht wat de mogelijkheden van sanering en herontwikkeling zijn en de hieraan verbonden financiële, ecologische en sociaal-economische consequenties. Dat was ook een van de conclusies van de studie rond de financiering. Als men een duurzaam kader wil ontwikkelen, als men die brownfieldprojecten aanpakt, dan zal men echt een aantal proefprojecten moeten starten, die gaan valoriseren, en op basis van de kennis die men daarmee opdoet, zal men een traject moeten kunnen omschrijven.

Wat waren de selectiecriteria voor die proefprojecten ? Ten eerste waren er de diverse nabestemmingen die vertegenwoordigd moeten zijn : natuur, woongebied, industrie. Ten tweede zijn er de diverse 'trekkers' van de projecten. Als we het hebben over publieke trekkers, kan het om de volgende

Van Mechelen

gaan : het gewest, de gemeenten, GOM's en economische overheidsbedrijven zoals de LRM. Het kunnen natuurlijk ook privé-trekkers zijn. Ik denk dan aan de Boelwerf. Een derde criterium was de geografische spreiding, onder andere in het kader van de ruimtelijk-economische hoofdstructuur. Een vierde factor die we bij de proefprojecten als selectiecriterium hebben weerhouden, is de variërende grootte en complexiteit van het terrein en van de juridische situatie, waarbij we zowel heel grote als heel kleine projecten willen bekijken. Het zou immers verkeerd zijn om ons enkel te focussen op die megaprojecten.

Door de stuurgroep wordt er momenteel gewerkt aan een draaiboek voor brownfieldontwikkeling, die als handleiding – als een soort 'best practices' – gehanteerd zou kunnen worden voor toekomstige projecten. Verder wordt tevens het accent verlegd van bodemsanering naar terreinherontwikkeling. Het is dus niet alleen een saneringsoperatie. De bedoeling is om ook inzichten tot stand te brengen om te kijken in welke mate we via een meer multidisciplinaire aanpak komen tot een definitieve duurzame herstructurering van bepaalde verlaten bedrijventerreinen.

De problemen zijn immers niet altijd gesitueerd op het vlak van de bodemsanering. Een van de belangrijkste problemen die we vaststellen, is de ontsluiting van die oude bedrijventerreinen. Degenen die ooit de kans hebben gehad om de Boelwerf te bezoeken, hebben het spreekwoordelijke voorbeeld gezien waar een asfaltweggetje van drie tot vier meter breedte de ontsluitingsweg is van een site van 85 hectare. Dat bedoelen we met terreinherontwikkeling. We moeten proberen veel diepere inzichten tot stand te brengen. Ook met betrekking tot het ruimtegebruik moeten we kijken in welke mate we dat kunnen doen. Daar spelen dan de nieuwe normen een rol met betrekking tot de verdichting van bepaalde zones, om dan meer open ruimten op een andere manier te creëren. Dat speelt vanzelfsprekend een belangrijke rol.

Uw tweede vraag ging over de financiële ondersteuning in het kader van de subsidiebesluiten. Daarbij was het vanzelfsprekend mijn intentie om te onderzoeken hoe we bestaande instrumenten – dingen die er zijn en waarvoor er financiële middelen beschikbaar zijn – beter zouden kunnen afstemmen op de ontwikkeling van de brownfields.

U weet dat ik in het licht van deze operatie vorig jaar nog het subsidiebesluit houdende bedrijven-

terreinen en -gebouwen heb herschreven. Het spreekt vanzelf dat de klemtoon daarbij lag op een verhoogde steun voor de sanering en het beheer van vervuilde sites, op de stijgende aandacht voor de kwaliteit van dit soort bedrijventerreinen en -gebouwen, en vooral op het stimuleren van een meer zorgvuldig ruimtegebruik op industrieterreinen. Ik denk bijvoorbeeld aan keuzes naargelang van bouwhoogten en dergelijke meer. Dit subsidiebesluit, dat in een ontwerpfasen klaar was, hebben we dan doorgeschoven naar minister Gabriëls. Ik neem aan dat hij met ons dienaangaande contact zal opnemen met een definitieve versie.

Verder wordt, zoals u terecht stelt, het subsidiebesluit houdende de vernieuwingsprojecten voor leegstaande en/of verwaarloosde bedrijventerreinen herbekeken. Dat doen we zelf. Voorts wordt de bestaande regelgeving inzake deze materie doorgelicht. De studie wordt in opdracht van de administratie Economie uitgevoerd door het studiebureau Gedas, en zal gefinaliseerd moeten zijn eind april van dit jaar. Dan is het de bedoeling dat we ook vanuit Ruimtelijke Ordening deze studie zullen opvolgen en zullen proberen de vertaling daarvan in dat subsidiebesluit tot stand te brengen.

We hebben per provincie een taskforce opgericht voor de knelpunten terreinen. De bedoeling was te onderzoeken hoe we bestemde, maar niet-gerealiseerde bedrijventerreinen al dan niet operationeel of bouwrijp kunnen maken. De 'trekkers' van de projecten waren de administrateurs-generaal van de respectieve GOM's. Ze werden bijgestaan door de buitendiensten van de Arohm. In functie van specifieke knelpunten werden er extra ambtenaren bijgevraagd uit andere beleidsdomeinen of uit de OVAM. Zo is er geprobeerd tot oplossingen te komen. De GOM's waren dus zeer intensief betrokken bij dit initiatief en ik denk dat ze uitstekend werk hebben geleverd. Ze hebben met volle overtuiging gewerkt.

Het kerntakendebat zal uitsluitend moeten geven over de bevoegdheid inzake de GOM's. Dat zal moeten gebeuren in het kerntakendebat over het nieuwe departement Economie, Werkgelegenheid en Toerisme. In de context van het beter bestuurlijk beleid heb ik die oefening geleid en we waren tot resultaten gekomen. Ondertussen is er in de marge van de strategische cellen een nieuw debat op gang gekomen, maar minister Gabriëls zal zijn inzichten daarover te gepasten tijde kenbaar maken.

Als vervolg op de studie 'Omschakeling van bestemde naar bouwrijpe bedrijventerreinen en de

Van Mechelen

economische knooppunten in Vlaanderen van het strategisch plan' is een kwalitatieve analyse van het aanbod van bouwrijpe percelen gemaakt en is een lijst van bedrijventerreinen die niet konden worden gerealiseerd, terrein per terrein gecontroleerd op de potentiële ontwikkelingsmogelijkheden. Er zijn nu al 62 knelpuntterreinen verspreid over de Vlaamse provincies : 14 in Antwerpen, 16 in Limburg, 21 in Oost-Vlaanderen, 4 in Vlaams-Brabant en 7 in West-Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen zijn die 21 terreinen goed voor 661 hectaren die niet in gebruik zijn genomen. In Limburg praten we over 1.085 hectare, in Antwerpen over 236, in Vlaams-Brabant 101 en in West-Vlaanderen 133. Dat geeft in het totaal 2.217 hectare. Die willen we op de markt brengen.

De grote verdienste van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie is dat er aan een langetermijnvisie is gewerkt om te voldoen aan de taakstelling bedrijventerreinen. De bedoeling is op korte termijn de nood aan bedrijventerreinen te lenigen.

Per provincie heb ik gedetailleerd bepaald wat er nog moet gebeuren. Ik zal dat niet allemaal meedelen. Ik beperk me tot Oost-Vlaanderen. Daar zijn 21 knelpuntterreinen. Hoe worden die geïnventariseerd ? Het voorstel zou zijn om 188 hectare bedrijventerrein te schrappen omwille van de ontoegankelijkheid en omwille van publiekrechtelijke redenen. We weten van die 188 hectare nu immers dat die bedrijventerreinen niet kunnen worden verwezenlijkt. Het is dus beter die te herbestemen zodat ze niet langer in de ruimtebalans zitten. 65 hectare moet worden gesaneerd. 65 hectare blijft knelpuntterrein. 107 hectare wordt nu reeds ontwikkeld en 237 hectare wordt beschouwd als restcategorie : gronden waarmee er tijdelijke problemen zijn die kunnen worden opgelost, of gronden waarvoor een uitvoeringsplan of een BPA nodig is. Op korte termijn zal in Oost-Vlaanderen dus 127 hectare worden ontwikkeld. Op middellange termijn zal 232 hectare worden ontwikkeld en op lange termijn 102 hectare. Dat zijn sensationele cijfers.

De studie over de financiële en juridische structuren is klaar en het is de bedoeling om op basis daarvan een draaiboek uit te werken voor de aanpak van brownfields en voor het oprichten van een amortisatiefonds. De bedoeling is dat we contact zullen hebben met de PMV omdat het mij logisch lijkt dat het nieuwe fonds binnen de PMV zal werken. Het zou onder een van de vier pijlers kunnen worden ondergebracht. Die pijlers zijn te valorise-

ren participaties, economisch overheidsinitiatief, PPS en milieu. Als het fonds echter zeer belangrijk wordt, kan het een volwaardige vijfde pijler worden.

Op dit ogenblik loopt er binnen de PMV door overdracht uit de Gimvindus een project, namelijk NV-Novovil. De NV Novovil is die fameuze reconversie maatschappij die in Vilvoorde actief is. Ik heb met de heer Dehaene afgesproken dat we dit project als een modelproject beschouwen en dat we zouden bekijken hoe het loopt. De NV Novovil is eigenlijk een rollend fonds. De NV koopt, saneert en verkoopt gronden. Daardoor worden speculatieve winstnames tegengegaan. We moeten eens nagaan of dat ook elders kan.

De PMV zal voorlopig geen verdere stappen zetten tot het amortisatiefonds vorm heeft gekregen. De bedoeling is dat we daarvoor verder samenwerken met de mensen die de eerste studie hebben gemaakt en dat we bekijken hoe we het fonds liefst in de loop van dit jaar definitief vorm kunnen geven via een decretale verankering.

Er werd ook een vraag gesteld over het evenwicht tussen nieuw aan te snijden terreinen en brownfields. Ik pleit voor een zeer brede aanpak met drie kanalen. We moeten de drie kanalen tegelijkertijd bespelen. We moeten natuurlijk wel binnen de ruimtelijk-economische hoofdstructuur van Vlaanderen werken.

Ik denk dat de methodiek van de brownfieldsontwikkeling vanzelfsprekend in eerste instantie moet worden onderzocht in de kerngebieden van de economische ontwikkeling. Ik denk dat we ons daarop moeten concentreren. Dat sluit niet uit dat er andere potentiële mogelijkheden zijn.

Er werd ook een vraag gesteld over het overheidsinstrumentarium. De LRM speelt daar een belangrijke rol in. Er zijn heel wat voorbeelden van. Er zijn initiatieven genomen. Het laatste dat mij bekend is, is Value Retail in Maasmechelen. Daar is de sanering uitgevoerd en is de toegangsweg mee gefinancierd. Men probeert tot resultaten te komen. Een ander voorbeeld is de NV Novovil met de reconversie met de verloederde wijk Het Broek in Vilvoorde. NV Novovil zal zich ook bezighouden met het project Watersite om na te gaan in welke mate we daar iets kunnen doen. Op termijn moeten we ook oplossingen zoeken voor de terreinen van Forges de Clabecq te Vilvoorde.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Over de vraag in hoeverre het tekort aan uitgeruste terreinen via brownfieldsanering kan worden opgelost, zullen we in de toekomst nog veel praten. Daarop kan nu niet eenduidig worden geantwoord. We zullen er later nog een debat over voeren.

Minister Dirk Van Mechelen : De inventarisatie die we aan het opstellen zijn, kan uiteindelijk uitsluitend geven over wat er kwalitatief mogelijk is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.44 uur.*
